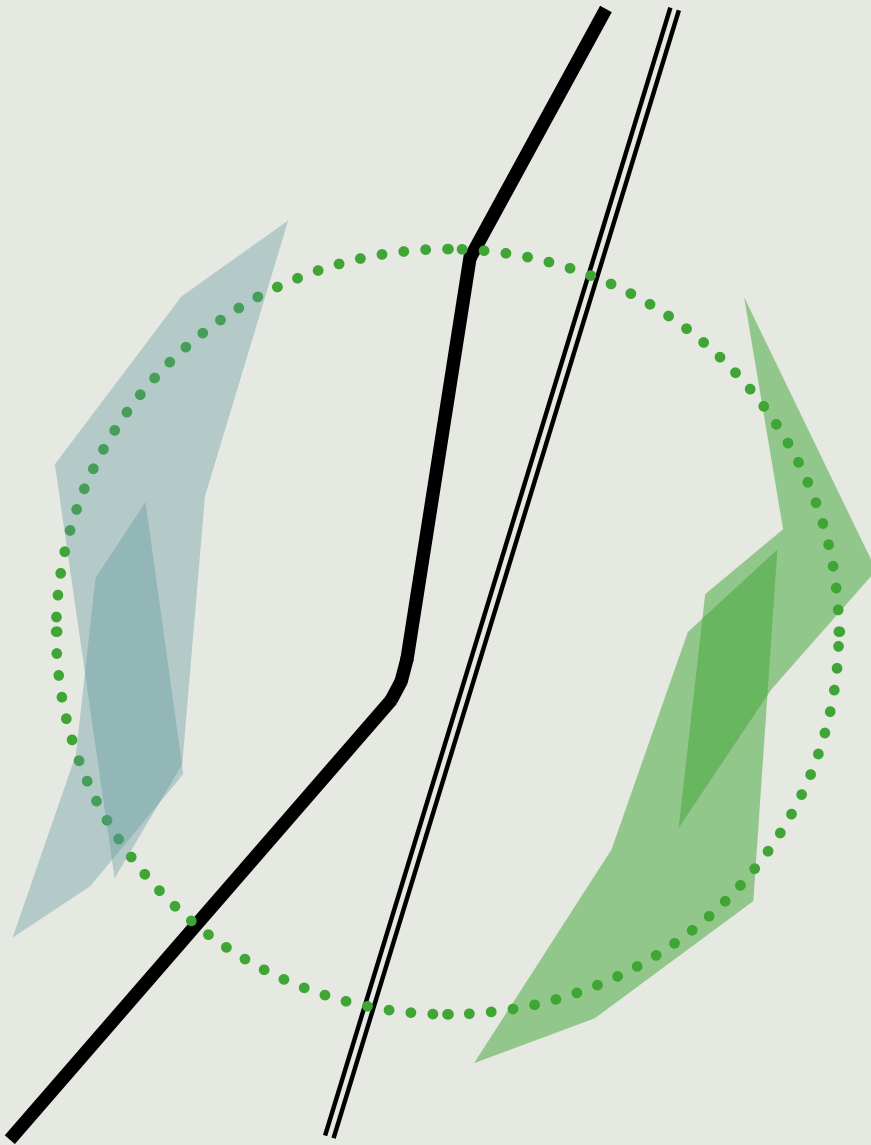

Kirkenær

fra visjon til virkelighet!

TEAM: PIR2 TRONDHEIM - SARAH PROSSER -
NTNU WOOD ved PASI AALTO - ETYDE

GNIST: GRUE kommune

DATO: 05.08.2024

Gnist

Gnist er et utfordringsdrevet innovasjonsprogram initiert av DOGA og Nordic Edge, og tar utgangspunkt i prinsippene fra Nasjonalt veikart for smarte og bærekraftige byer og lokalsamfunn og designmetodikk. Programmet gir kommuner kompetanse, metoder og verktøy til å jobbe på nye måter med steds- og næringsutvikling. Kommunene skal ta tak i konkrete utfordringer og målet er å snu disse til muligheter og nyskaping.

Grue kommune er 1 av 5 kommuner fra hele landet som har blitt valgt ut til å delta i årets runde av Gnist. Kommunene er valgt ut basert på kriterier som bærekraftsambisjoner, overføringsverdi og innovasjonspotensial, i tillegg til politisk og administrativ forankring av, og engasjement for deltakelsen.

Gnist-programmet skal komplettere, forsterke og realisere eksisterende initiativ og planer i kommunene, men også bidra til å iverksette nye utviklingsprosjekter. En sentral del av Gnistprogrammet er også kunnskaps- og erfaringsutveksling innen innovativ steds- og næringsutvikling på tvers av kommuner og regioner. Fylkeskommunene er sentrale støttespillere for programmet og bidrar med både finansiering og menneskelige ressurser.

Overføringsverdi til andre kommuner med lignende utfordringer er et viktig aspekt i Gnist-programmet, og DOGA, Nordic Edge og øvrige støttespillere vil bidra til å kommunisere resultater og erfaringer fra prosessen både nasjonalt og internasjonalt.

I Gnist-programmet får innovasjonsteamene mulighet til å:

- utforske nye samarbeidsmodeller, partnerskap og markeder
- arbeide med komplekse problemstillinger som krever tverrfaglige løsninger
- inngå dialog med kommunen i en tidlig fase
- gå i front for innovativ steds- og næringsutvikling
- oppnå nasjonal og internasjonal synlighet og omtale

Den overordnede målsetningen med Gnist-programmet er å bidra til mer bærekraftige, attraktive og inkluderende lokalsamfunn i hele Norge.

Fra konkurransegrunnlag.

Kontakt

Katy Chada +47 994 20 087

katy.chada@pir2.no

Alise Plavina +47 916 02 432

alise.plavina@pir2.no

PIR 2 AS | www.pir2.no

Om Kirkenær: bakgrunn

Om Kirkenær: utfordringen(e)

Om teamet + tilnærming

Prosess: faser og aktiviteter

1 Innsikt

2 Visjon

3 Konsepter

Gågata

Møteplasser

Attraktive boliger for alle

Industriløypa

Mellom elva og skogen

4 Veien videre

Veverrolle

Støtteplattform

Hvordan kan vi legge opp til inkluderende og meningsfulle prosesser med reell påvirkningskraft?

Utfordringsområdet er kommunesenteret Kirkenær som ble etablert på starten av 1800-tallet. Kirkenær ligger med nærhet til Glomma i vest og er omkranset av store jordbruksarealer samt et stort industriområde tett på sentrum. Her finnes handels- og servicevirksomhet, offentlige tjenester og boligområder. Tvers gjennom sentrum går også Rv.2 og Solørbanen, to store hovedfartsårer som oppleves som en barriere. Med store og ulike interessenter innenfor et relativt lite område, har det visst seg vanskelig å utvikle Kirkenær på en måte som ivaretar det lokale næringslivets behov, som er bærekraftig og som gjør sentrum til et attraktivt sted å bo, jobbe og være. Grue kommune ønsker et smartere og grønnere samfunn, basert på sirkulære prinsipper, som er attraktiv for alle sine innbyggere, uavhengig av alder og bakgrunn.

Hvordan kan vi skape retning og utløse en samlet innsats for å utvikle Kirkenær sentrum?

Om Kirkenær: fortid og nåtid

Historien om Kirkenær starter med historien om den gamle stavkirken som lå på elvebredden ved Glomma brant ned i 1822. Stedet har navn etter gården Kirkenær, som rett og slett kommer av nærheten til Grue kirke.

Brannen i 1822

"Den 26. mai 1822 inntreffer en fryktelig ulykke under pinsegudstjenesten i Grue kirke. En eksplosiv brann oppstår midt under høymessen, dørene slår innover og sperrer rømningsveiene. 116 mennesker brenner inne og omkommer i løpet av minutter i et ufattelig ildinferno. Lamslåtte overlevende står på kirkebakken og ser sine kjære hjelpeløst bli ildens rov. Historien fortelles gjennom en gjennomgående episk ballade og gjennom historiene til en far i vår tid. «Balladen om brannen og elva» synges fortsatt i dag, og tar oss med fra en far og sønn ved Glommas bredde i 2022, tilbake to hundre år i tid. Men dypest treffer historien om menneskene som rammes av ulykken i ei fattig bygd i ei vanskelig tid. Martin Høggergets gripende historie tar oss med langt bak dokumentaren de historiske faktaene, og inn i sinnene til menneskene som må leve videre med traumene." (Tekst hentet fra grue22.no)

Tragedien fikk nasjonal betydning og førte til at loven om at dører i alle kirkebygg, og etter hvert også offentlige bygg skulle vende utover.

Fram til 1893 var tettstedet Tjura sentrum i Herredet. Men i 1893, da jernbanen kom med Solørbanen vokste Kirkenær frem som et nytt tettsted og herredssentrum. Persontrafikken på linja ble lagt ned i 1994.

Flommen i 1995

I 1995 gjorde flommen Vesleofsen store skader i området. I Kirkenær satte lokalbefolkninga i gang en enorm dugnadsinnsats for å redde så mye som mulig. Mellom 600 og 1000 frivillige kjempet mot vannmassene i tre døgn i strekk. I etterkant av storflommen ble Gruetunet bygd opp og reist som en særlig takk til Grues befolkning som stilte opp for å redde kommunesenteret sitt, Kirkenær. Næringslivet og private bidro slik at anlegget i dag kommer hele Grue kommune til gode. Bygdefolket takket og bidro med mange tusen dugnadstimer og en stor felles frivillig innsats for å reise anlegget. Bygdefolkets samhold og sterke fellesskap ble landskjent og skaper stolthet den dag i dag.

Grue kommune har mange baller i lufta og trener stadig på å samskape og samarbeide. Byggingen av Grue barne- og ungdomsskole som ble åpnet i 2009 var et resultat av en solid samskappingsprosess med bred involvering. Oppfinnermessa arrangeres årlig for regionens grunnskoleelever, og gir barn og unge mulighet til å utforske og finne nye løsninger innenfor teknologi og design og vise disse fram til næringsaktører og juryer. Frivilligheten bidrar med tiltak og aktiviteter til det beste for stedets innbyggere.

FN's bærekraftsmål ligger til grunn for kommunens arbeid og det betyr samskaping internt, med kommunesamfunnet og med eksterne kompetansemiljøer.

Grue har sterke innovative miljøer og entreprenører som omfatter alt fra tømmerindustri, økologisk frilandsgris, landets mestproduserende potetbønder med skandiavisk nettverk, til nystartet jordbærproduksjon basert på fjernvarme fra Solør Bioenergi, som er Norges største innen bioenergi basert fjernvarme og leverer til 70 % av offentlige bygg og nærliggende industri. Dette er sterk industri, men de utvikler seg i sine egne virksomheter uten å involvere seg i samfunnsutviklingen (involvering andre deler av samfunnet).

Om Kirkenær: utfordring(er) som skal løses

Etter miljøgateprosjektet på starten av 2000-tallet har det vært **lite utvikling i sentrum**. Stagnasjonen gjelder også boligbygging. Bakgrunnen for dette har etter våre antagelser sammenheng med at:

- **Solørbanen og Rv. 2 ligger som et skille mellom industriområde og handelssentrum og boligområder.** Dette preger sentrumsbilde både visuelt og praktisk. Det er kun forbigående tømmer- og godstransport på strekningen.
- **Trafikksituasjonen gjennom Kirkenær sentrum er en stor utfordring.** Tungtrafikken vil trolig øke med ca 15% etter planlagt utvikling på industriområdet.
- De store jordbruksarealene som omkranser Kirkenær sentrum legger begrensninger for stedsutviklingen og skaper **interessekonflikter rundt hva områdene skal brukes til.**
- Industriområdet ligger tett på boligområder og handelssentrum. Industriaktørene bidrar med arbeidsplasser og mye positivt for kommunens utvikling. **Samtidig genererer industrien stor, daglig trafikk til og fra området som fører til støy og luftforurensning.** Dette har negative konsekvenser for både bruken av sentrum som et sosialt samlingssted og for lokalmiljøet.
- Glomma som passerer vest for Kirkenær, er et attraktivt turområde, men **elva kan i perioder være utfordrende og føre til flom.** Tiltak sikrer mot en 400-års flom, men ligger ca. 2 meter under 1000-års flomnivå. Klimaendringer og store jordbruksområder påvirker dessuten overvannsmengden og øker fare for vannskader.
- Det har vært **manglende administrative og politiske grep fra kommunens side** for å bidra til en helhetlig utvikling av Kirkenær de siste 20 årene.

Disse utfordringene må håndteres for å sikre en bærekraftig og god stedsutvikling i sentrum.

Fra konkurransegrunnlag.

Konkurransegrunnlaget er inne på noe av kompleksiteten knyttet til disse spørsmålene. En ydmyk og realistisk fremstilling av utfordringene engasjerer, i dette prosjektet vil det bli nødvendig med både mot og kreativitet!

Infrastruktur og næring vs. lokalmiljø

Naturkvaliteter vs. sirkulær og grønn industri

Om Kirkenær: utfordring(er) som skal løses

Helhetlig sentrumsutvikling i Kirkenær

Det har gjennom de siste 20 årene vært manglende administrative og politiske grep fra kommunens side for å bidra til en helhetlig utvikling av Kirkenær. Den resulterende stagnasjonen kan være en av grunnene til at sivilsamfunnet i liten grad engasjerer seg i planprosesser og byutviklingen.

Kirkenær har et stort og variert næringsliv som skaper arbeidsplasser og bidrar positivt til kommunens utvikling. Mellom 600 og 700 mennesker pendler ut og inn til Kongsvinger. Kirkenær klarer å tiltrekke seg innflyttere, men klarer ikke å beholde unge, og det er svært lave fødselstall.

Hvorfor? Hva er det som skal til for at ungdom skal komme tilbake?

Vi trenger positive synergiprosesser for å lykkes; kombinasjonen av lokalt engasjement, ny energi fra tilflyttere og med kommunen som overhengende paraply som jobber strategisk og tilrettelegger for initiativ og endringsprosesser.

I dag har Kirkenær interessegrupper med ulik grad av innflytelse og kapital.

Målet er å gjennom prosessen skape forankring i et lite lokalsamfunn, på tvers av alder, livssituasjon og politiske interesser.

Mange av utfordringene viser et behov for en felles visjon for sentrumsutviklingen av Kirkenær, og en re-balansering basert på dagens premisser og behov. Et attraktivt sentrum er et gode for alle og et viktig premiss for å beholde og tiltrekke nye innbyggere.

Hvordan kan vi skape engasjementet og en ny utviklingskraft i Kirkenær sentrum? Hvordan kan vi legge opp til inkluderende og meningsfulle prosesser med reell påvirkningskraft?

Industrien har vært og kommer til å være en sentral aktør i utviklingen av Kirkenær, men det trengs nytenking om industriens rolle og merverdi i den fremtidige tettstedsutviklingen:

- koble arbeidsplass, sosiale møteplasser og bosetting
- vise hvordan industribygg/-områder kan bli en del av et attraktivt sentrum
- utnytte potensialet for aktivitets- og møteplasser
- å være kunnskaps- og innovasjonspådriver
- åpne for privat-offentlig samarbeid, utforske synergier med andre næringsaktører og frivillighet

Hovedmål med Gnist-prosessen:

"Kirkenær skal, ved å lykkes med samspill mellom fremtidsrettet næringsliv og lokalsamfunnet, bli et forbilde for innovativ, bærekraftig og helhetlig sentrumsutvikling"

GNIST-prosjektet vil gi nytt liv til Kirkenær og styrke lokalsamfunnet gjennom en felles visjon for sentrumsutvikling, og testing og etablering av fremtidsrettete konsepter som styrker samarbeid og synergier mellom innbyggere og regionalt næringsliv og i Kirkenær, bl.a. attraktive boliger på tvers av generasjoner, møte- og kunnskapsarenaer, infrastruktur for fornybar energi og sirkulære verdikjeder, regional matkultur og naturopplevelser.

Denne rapporten skal svare på kommunens bestilling i delmål 1 og delmål 2:

1. Stedsutvikling basert på lokale ressurser og premisser

a. Utforske mulighetsrommet i Kirkenær sentrum for å skape ny utviklingskraft og økt stedsattraktivitet, som ivaretar eksisterende kvaliteter og som samtidig reduserer negative virkninger fra transportårer og nærliggende industri.

b. Se sammenheng og skape synergier med andre pågående utviklingsprosjekter, for å utforske muligheter for mere sirkulære prosesser og mer bærekraftig energi- og arealforvaltning.

2. Innovasjon gjennom samskaping

a. Utforske, utvikle og etablere samarbeidsplattformer mellom aktørene som er viktige for den framtidige utviklingen av Kirkenær sentrum.

b. Utforske og skape behovstilpassete samarbeids- og finansieringsmodeller som bidrar til realisering av utviklingsgrepene som anbefales i prosessen.

Grønn næringsutvikling + innbyggerbehov + innovasjon = gode lokalsamfunn?

Om teamet + tilnærming

Team PIR2 er et tverrfaglig team som til sammen har kompetanse på alle de sentrale områdene som kreves for å utvikle et godt og troverdig løsningsforslag for Kirkenær. Mens alle i teamet har kompetanse knyttet til stedsutvikling, samfunnsbygging og prosesser, har alle også et tydelig bidrag utover dette.

Vi har spisset oss med kompetanse på det vi mener er de viktigste faktorene for at Grue lykkes:

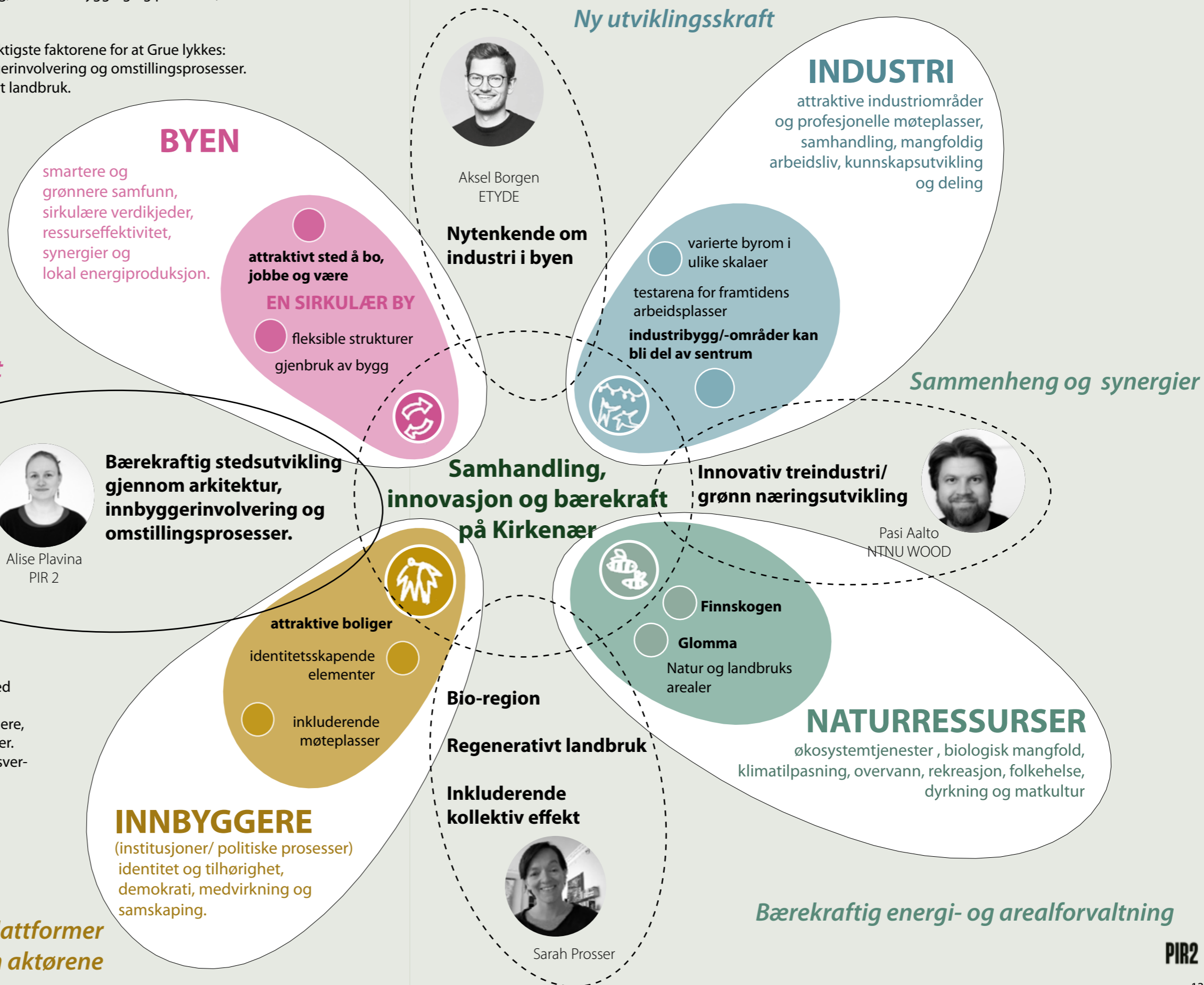
- Bærekraftig stedsutvikling gjennom arkitektur, innbyggerinvolvering og omstillingsprosesser.
- Inkluderende kollektiv effekt, bio-region og regenerativt landbruk.
- Innovativ treindustri og grønn næringsutvikling.
- Industri i byen.

Det viktigste bidraget er prosesskompetanse innen innbyggerinvolvering, omstillingsprosesser og hvordan bygge grobunn for reelle endringer som lokalbefolkningen tar eierskap til.

Økt stedsattraktivitet

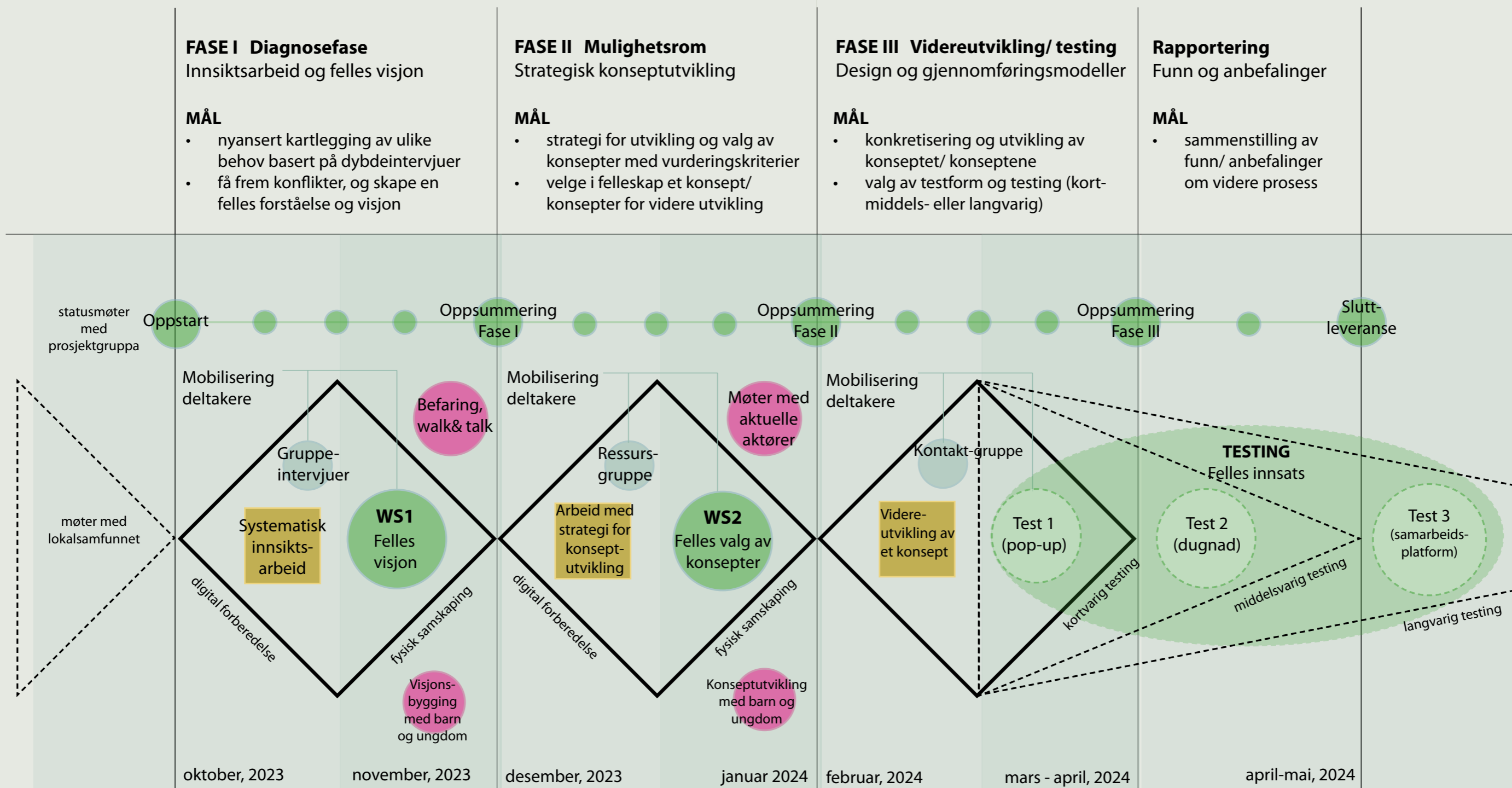
Det er med et stort engasjement vi tar fatt på oppgaven med å tilrettelegge for en helhetlig sentrumsutvikling i Kirkenær sammen med Grue kommune og i samarbeid med innbyggere, unge, frivillighet, lokalt næringsliv og andre relevante aktører. Hvis vi lykkes med dette arbeidet, vil det ha stor overføringsverdi til andre kommuner.

Samarbeidsplattformer mellom aktørene

Prosess: faser og aktiviteter

Vi legger opp til en behovsdrivet innovasjonsprosess basert på fasene i trippel diamant-metodikken (diagnose – mulighetsrom – videreutvikling og testing). Vi kombinerer digitale og analoge verktøy, samt kvalitative og kvantitative metoder.

Gruppeintervjuer
 Gruppeintervjuer blir utført med 3-4 personer som kan representere hver linse – innbyggere, industri, bioregion og bygd miljø.

Ressursgruppe
 Ressurser fra kommune og eksterne ressurser (f.eks. Klosser, Kontaktutvalget for skog, Grue barne- og ungdomsskole mm).

Kontakt-gruppe
 Aktørkonstellasjon/ samarbeidsplattform etablert for videreutvikling og testing av det valgte konseptet

1 Innsikt

En felles forståelse for utfordringsbilde er viktig.

Hvordan kan vi legge opp til inkluderende og meningsfulle prosesser med reell påvirkningskraft?

Gjennom GNIST-programmet skal vi skape engasjement og ny utviklingskraft i Kirkenær sentrum!

Metoder og tilnærming for å angripe utfordringen

Innsikt og visjonsbygging på tvers av aktører

I innsiktsfasen har vi jobbet med kobling og bygging av tillitsbaserte relasjoner.

Vi har besøkt og møtt viktige aktører i lokalsamfunnet som både ønsker å bidra og har et behov for å bli hørt.

I kartleggingen har vi brukt ulike metoder for å lage en nyansert oversikt av behov, samt menneskers meninger og bakenforliggende tanker, vurderinger og interesser. Bredde og mangfold i ulike metoder tilfører en kvalitativ dimensjon til statistisk data og innbyggerundersøkelsen som ble utført i Grue kommune i 2022.

Vi tilnærmet oss oppgaven gjennom fire "linser" med fokus på ulike behov og synergier på tvers av ulike aktører i Kirkenær og regionalt. Gruppeintervjuer (fysiske og digitale) ble utført med 3-4 personer som representerte hver linse – **innbyggere** (lokalsamfunn, mangfold og deltakelse), **industri** (framtidrettet næringsliv og sentrum), **bioregion** (lokale ressurser, bærekraft og samarbeid) og **bygd miljø** (byliv, bygg og infrastruktur).

Metodikken har bidratt til å skape en felles utfordring/problemforståelse og retning for de ulike aktørene som belyste varierte behov og mulige synergier. Gjennom innsiktprosessen har vi identifisert ulike områder hvor utvikling og testing av innovative konsepter kan ha størst merverdi for lokalsamfunnet.

Basert på innsikten og behovskartleggingen forberedte vi en fysisk visjonsbygging-workshop (WS1) i Kirkenær.

En felles forståelse for utfordringsbilde er viktig!

Dokumentasjon

Samling eksisterende planer annen relevant dokumentasjon, bakgrunns-info fra media, osv.

Innsikt på kart

Kartlegging av ulike aspekter av Kirkenær sentrum med innbyggere

"futures triangle"

Utforsking av mulige framtidert basert på barrierer, trender og drømmebilder, sammen med innbyggere

Modellering

Modellering av dagens og fremtidens Kirkenær sammen med ungdommer

Befaringer + walk and talk

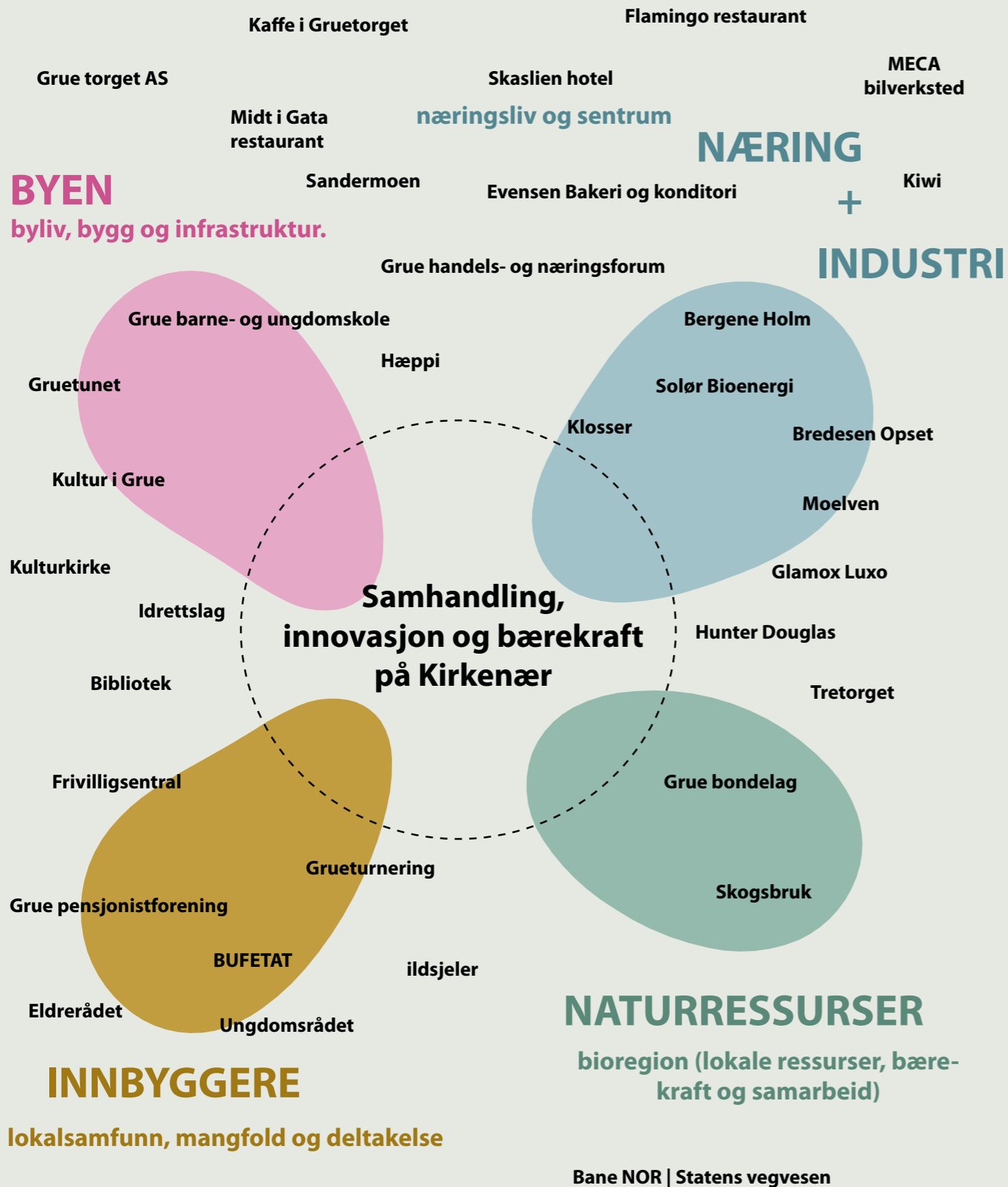

Intervjuer og walk & talk med ulike aktører i Kirkenær (kultur, frivillighet, industri, næringsliv, landbruk, osv)

Det er verdifullt og nødvendig å utforske utfordringene fra alle vinkler ved å bruke både eksisterende og nye data, og ved å involvere og lytte til de som står svært nær utfordringene – og kanskje til og med oppleve det selv.

Innsikt

Dokumentasjon - relasjonsbygging - aktørkartlegging lokalsamfunn

lokalsamfunn, mangfold og deltakelse

Sentrumsplaner og kommunens økonomi i media

400.000 kroner til utbedring av sentrum

www.nrk.no
Grue kommune foreslår å øke kassakreditten med 40 millioner kroner for å lønne de ansatte til jul
 En lærer i Grue sier hun ble tatt på senga over det økonomiske alvorret i kommunen.

En brannkatastrofe ble opprinnelsen til sentrum: Klart for et nytt løft

Forandringer i sentrum: Gågate og skøytebane

www.nrk.no
Grue kommune sliter økonomisk. Se hvorfor i sendinga 19.45 - NRK
 Videoklipp fra NRK

www.glomdalen.no
(+) Kommunen: Salg og sammenslåing - det står dårlig til med økonomien
 Blir det ingen bedring i økonomien eller i omstillingen, så foreslås det å se på kommunestrukturen. Videre kan ny barnehage rykke.

Innsikt

Dokumentasjon - relasjonsbygging - fysisk kartlegging

I innsiktfasen er det viktig å bygge relasjoner og å skape tillit. Dette gir trygghet og en felles forståelse. Det gjelder begge veier og er et litt annerledes type bidrag som folk kanskje ikke er vant til - hvilke type bidrag forventes, og i hvilket omfang?

I tillegg til å samle eksisterende bakgrunnsinformasjon og kunnskap, foreliggende planer og annen relevant dokumentasjon, omtale i media osv. er fysisk kartlegging og forståelse av stedet helt vesentlig grunnlag for å arbeide med den helhetlige utviklingen av Kirkenær.

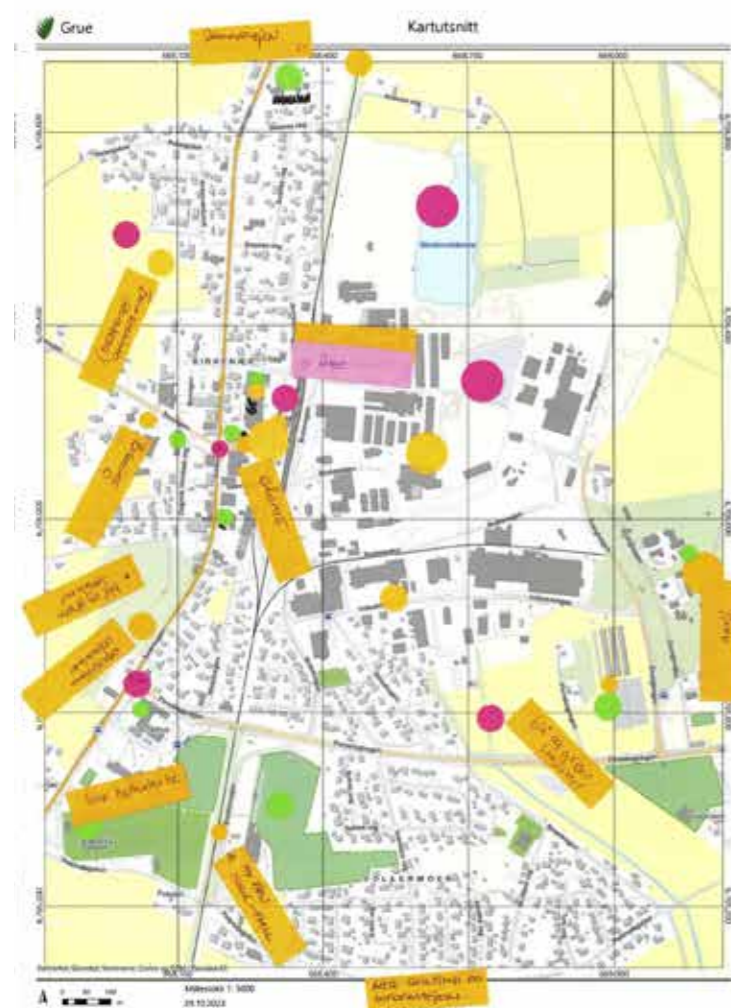
Første besøk til Kirkenær handlet om å oppleve stedet med et ferskt blikk fra utsiden. Fra innsikten vi hadde opparbeidet i vår oppgaveforståelse til å oppleve stedsidentiteten og stemningen i lokalsamfunnet.

Behovsdrevet innovasjon handler om å oppdage og forstå nettopp hva behovene er; hvordan kjennes det å være barn, ungdom, pensjonist, kvinne, nærings-driver, eller besøkende?

Vi har møtt ulike engasjerte aktører innenfor tema næring, reiseliv, frivillighet, kultur og idrett, barn og ungdom. Vi møtte leder i ungdomsrådet, leder i biblioteket og kvinner som er sterkt involvert i næringslivet. Vi har diskutert temaer som utvikling og turister, kultur og idrett, barn og ungdom, kvinner og næring og gjort undersøkelser med bruk av kartdata for å utforske hvilke steder i Kirkenær som fungerer og hvor det er utviklingspotensiale. Vi har lyttet aktivt vært nysgjerrige på å høre om de historiene vi skulle bygge på: brann, flom, fraflytting? Hva kan det nye narrative være? Hvordan skal vi utløse den "sosiale kapitalen"? Hva er de synlige og usynlige trådene? Hva er de fysiske mest åpenbare steds spesifikke steder som skaper tilhørighet og eierskap? men også de immaterielle? Hva savnes? Hva drømmer folk om? **Hvordan ser en ønsket fremtid ut?**

Innsikt på kart

Innsikt

“Futures triangle”

Vi har gjennom prosessen ønsket å utforske og utvikle en fremtidsrettet tankegang for å identifisere faktorer som kan påvirke fremtiden. Vi har brukt framtidstrekanten som metode for å hjelpe oss med å etablere et overordnet bildet av endringer og gjenkjenne ønskede fremtider og barrierer for endring. Trekanten er det analytiske rammeverket for å identifisere tre typer faktorer som påvirker fremtiden til emnet valgt for analyse. Vekten av fortiden og skyvet fra nåtiden er basert på eksisterende informasjon, mens tiltrekningen fra fremtiden er innsiktsfull og inkluderer ulike bilder og visjoner for fremtiden.

VEKT AV FORTIDEN: Hvilke begrensninger og hindringer pålegger fortiden oss? Hva hindrer oss i å bevege oss fremover? Dette kan inkludere ulike forpliktelser, vedvarende tro og uholdbare verdensbilder, verdier eller tenkemåter.

SKYVET FRA NÅTIDEN: Hvor beveger verden seg nå og hvordan kan vi utgjøre en forskjell? Hvilke endringsprosesser er i gang? Hva presser oss for øyeblikket til å endre oss selv eller endre ting rundt oss? Dette inkluderer trender og andre endringer i samfunnet og menneskers liv.

TILTREKNINGEN FRA FREMTIDEN: Hva er våre bilder av fremtiden? Hva er det beste som kan skje? Her kan du vurdere ulike drømmer, planer og visjoner.

Vi brukte «framtidstrekanten» ansikt til ansikt i første møte med innbyggerne på Kirkenær. Her jobbet vi oss gjennom de tre aspektene av trekanten ved å bruke veiledende spørsmålene som beskrevet ovenfor. Deltakerne hadde noen minutter til å tenke selv og skrive tankene på post-it lapper som ble festet rundt punktene på trekanten og ble grunnlag for en felles refleksjon.

Vi har kartlagt resultatene digitalt og brukt det til å identifisere problemstillinger i dagens drivkrefter og vekten av fortiden deltakerne ønsker å påvirke. Samtidig begynte vi å jobbe med grunnlaget for en felles visjon basert på vurderingen av fremtidens tiltrekning.

Framtidstrekanten, utviklet av futuristen Sohail Inayatullah, er spesielt nyttig for å identifisere faktorer som påvirker fremtiden til et valgt tema.

Innsikt

3D - modellering med ungdom

Det ble tidlig i prosessen holdt en workshop med 70 ungdomsskole-elever i alderen 13 til 16 år hvor vi brukte 3D-modellering som metode for å utforske dagens og fremtidens Kirkenær.

3D-modellering er en fysisk prosess som bringer flere perspektiver til forståelsen av hvordan en situasjon eller et system kan utvikle seg. Deltakerne skaper en skulptur som representerer deres nåværende situasjon og de nye mulighetene i deres hverdag og liv. Prosessen utløser spørsmål fra ulike synsvinkler, og gir mulighet for en 360-graders visuell og sansemessig forståelse av en fremvoksende fremtid. Kjernen i praksisen ligger i at deltakerne stoler på hendene sine, heller enn på vanlige tankemåter, for å oppdage nye perspektiver. Metoden passer utmerket for målgruppen siden de blir invitert å tenke mens de gjør noe fysisk, er i bevegelse og skaper noe sammen de kan reflektere over.

Ungdommer fikk som første oppgave å modellere dagens Kirkenær:

Hva er Kirkenær i dag? Hvilke steder og aktiviteter er viktige for deg?

Alle valgte sine elementer og satte det opp i modellen, og fortalte hverandre hva dette representerte. I felleskap la de i etterkant til flere objekter som kompletterte deres syn på dagens Kirkenær.

Hva liker dere best i modellen?

Ungdommene gikk en runde rundt modellen for å se det fra ulike vinkler og for å reflektere over følgende veiledende spørsmålene:

Hvordan er DITT Kirkenær som DU ønsker? Hva skal til for at du skal stortrives i Kirkenær? Hvilke endringer skal til for at Kirkenær blir deres drømmested og mer attraktivt for ungdom?

Etter å ha sett på modellen en gang til og diskuterte med hverandre, ferdigstilte de modellen i felleskap med ønskene deres. Til slutt hadde vi en felles refleksjon over hva de viktigste endringene var - nye elementer, roller, personer etc.

Prosessen ble registrert på post-it underveis, og notater fra resultatene ble brukt som underlag for å bygge felles visjonen i workshop 1.

3D modellering, utviklet av The u-school for Transformation and the Presencing Institute.

"Hver to uker, få en fri dag"

"paddel hall |turnering"

"Vi liker at alle kjenner alle, det er ikke så stort. Det er et godt sted"

"Vi ønsker oss kafe, shopping, klesbutikker for ungdommer, park, bowling, kino, svømmebasseng"

"Tog ruter / tog muligheter / tog stasjon"

"Tilbud til ungdom"

"Flere ungdomssteder"

"Flytte på siloene"

"Kjedelig, ikke noe å finne på"

Mer informasjon:

<https://www.u-school.org/3d-modelling>

Innsikt

Befaringer + walk and talk + intervjuer

“Walk and talk” sesjoner kan beskrives som mobile intervjuer eller ‘følg med’-metoder, og er spesielt nyttige metoder for å få oversikt over stedsbaserte prosjekter og aktiviteter.

For oss er det viktig å treffe de ulike aktørene der de er, og bli kjent med deres hverdag i deres ulike virksomheter. Vi var på befaring i industriområdet, besøkte skolen, kirken, biblioteket, ulike gårder, og diskuterte temaer innenfor industri, landbruk (jordbruk og skogbruk), kultur og barn- og ungdom.

Vi har besøkt og møtt viktige aktører i lokalsamfunnet som både ønsker å bidra og har et behov for å bli hørt.

Det var også ulike møter mellom arbeidsgruppene i kommunen, kommuneledelsen og oss i innovasjonsteamet, hvor vi introduserte kunnskapsgrunnlaget (system- og endringsteori), samtidig som vi etablerte et felles *“innovasjonsspråk”*

Vi diskuterte relevante temaer som omstillingen hos kommunen: fra tjenesteyting til samskaping; hva betyr dette organisatorisk; endring i *“mindset”* hos alle aktørene i lokalsamfunnet.

Samskaping er helt avgjørende for å få til en god utvikling. Vi trenger positive synergi prosessene for å lykkes; lokalt engasjement, regionalt næringsliv og kommunen som tilrettelegger for initiativ og endringsprosesser.

Gjennom hele prosessen har vi også holdt digitale intervjuer, både individuelle og gruppeintervjuer samt oppfølging av spesifikke temaer med ulike aktørene i Kirkenær.

Kommunikasjon har vært i fokus hos kommunen, vi har jobbet tett sammen men også parallelt gjennom hele prosessen. Arbeidsgruppen i kommunen har aktivt informert via deres nettsiden om GNIST.

Mer informasjon:

www.grue.kommune.no/naring-utvikling/utvikling/stedsutvikling/gnist/

“Trenger flere framoverlente”

Befaring og “walk and talks” i landbruksområdet.

“Lokalavisa virker lite interessert i kultur”

Møte med kulturaktører i Kirken

“Nærmere kontakt mellom næringsliv og ungdom”

“Det er de unge som er framtiden!”

“At Kirkenær vil få industriutvikling og mindre industristøy”

“Tørre å tenke stort!”

“Hva gjør man før og etter middagen?”

Befaring og “walk and talks” i Industriområdet.

“Vi kan ikke samskape alene”

Møte med ordfører og kommunedirektøren: intro om endringsteori ved Sarah Prosser.

“Vi er en fattig kommune, men det er gratis å drømme!”

Innsikt

Hovedfunn

- Mangler **arena for samskaping** mellom de ulike aktørene.
- Mange (89% av befolkningen) bor i eneboliger eller våningshus, noe som bidrar til en **spredd bebyggelse** og behov for forholdsmessig **mye transportareale**. Dette kommer særlig til uttrykk i behov for biloppstillingsplasser.
- Det definerte ytre perimeteret/jordbrukslandskapet gir en **god mulighet for fortetting**.
- **Sterk kulturliv/ musikk + idrett / speidere**.
- Det er et en bygd med **"mange skjulte skatter"** som kan skilles seg ut.
- Få aktiviteter som **tiltrekker ungdommen**, de **mangler møteplasser**.
- Folk **ønsker et attraktivt sentrum** med flere aktiviteter for alle.
- Kirken er en **aktiv kulturarena** og møteplass.
- Bygninger som skal fylles med liv, aktivitet og innhold.
- Manglende utdannings-institusjoner etter 10.trinn.

"Det bygges lite boliger. De som flytter tilbake fra byene, flytter til Kongsvinger (ikke Kirkenær)."

"Veg/ bane/ industri utvikler seg på sine egne premisser uten hensyn til lokalsamfunnet"

BYEN

"Det er vanskelig å komme seg til steder"

"Ønsker en gågata isteden for Riksveg"

"Barnehager gir mulighet for begge foreldre til å arbeide. Skole og trygt oppvekstmiljø"

- **En god næringskommune**, både med eksport og privat næringsliv.
- Ikke alltid like lett match mellom næringslivet og befolkning.
- **Aldrende befolkning, utflytting**.
- Den sosiale bærekraften påvirker næringslivet: på bunn i landet i mange parametre.
- **Stor gruppe står utenfor arbeidslivet**.
- Det er i bedriftenes egeninteresse at Grue er en attraktiv bostedskommune.
- Lysprosjekt: Lys i husene, lys i gatene.
- Det skjer en god del i biblioteket, men er "usynlig" hvis man ikke vet.

"Elevkulene blir mindre, utfordringen melder seg"

"Grue er ikke avsidet, man kan få armslag i mindre steder!"

"Negative holdninger til folk utenfor Grue, evt. nye ting."

«At alt det her resulterer i sovende engasjement og mye negativ innstilling.»

"Befolkningen er tibakelent, tungt å få folk ut i det jevne."

INNBYGGERE

"Det må skje noe! Folk går seg blind"

"Det er noe med innlandsfolk og veier"

- Folk er nysgjerrige på Gnist.
- Tradisjon om å ta imot flyktingen, EMA barn. **Lokale stiller opp**.
- Samfunnet tar på seg en del oppgaver, **dugnadskraft + sterk frivillighet**.
- Lav alders-bæreevne + unge ressurssterke pensjonister.
- Det trengs arenaer for de høyt utdannet også.
- Sterkt bilmiljø som er en del av identiteten - bilmiljøet er også kultur.
- Flere kilometer med skogsbilsveier.

- **Industriellsymbiose**: industrien er ganske flinke til å samarbeide og har mye felles på forretningsiden.
- Det er **rekrutteringsutfordringer** som øker når det trengs mer fagbakgrunn, de ansetter gjerne "fra" hverandre.
- Det er foreløpig veldig **åpent for å gjøre ting finere** rundt industriområdet.
- Det er **ønske om å legge til rette for videre utvikling av industrien**, både startups og andre større aktører.
- Det er kjempe godt tilrettelagt i forhold til vann og det er bra arealer nordøst.
- **Veien er begresningen**, de ønsker seg ny vei på nordsiden av industriområdet som leder nordover, slik at de slipper å kjøre gjennom sentrum med tungtransport. Alle er enige om dette lokalt, men ingen vil betale.
- De **mangler sosiale steder etter jobb**, muligens kunne industrien gått sammen om en felles sosial "etter jobben" arena, slik at de som fikk jobb kunne bli kjent med andre i de andre bedriftene også, ikke bare i sin egen bedrift.
- Jordbærfolka har prøvd å lage det fint sånn at det er hyggelig å komme innom for å kjøpe jordbær.
- De får inn 14-15 sesongarbeidere april-oktober.
- Teltene er ca. 10 x 100m som funker bra mtp logistikk.

"Utnytter man mulighetene, eller er man for introvert? Redd for at de er litt "mette". Prøvd å jobbe med "industriell symbiose" blant bedriftene på Grue, konklusjonen (karikert): "nei, vi er gode nok" og "vi har ikke tid", "selvtilfreds"

INDUSTRI + NÆRING

- **Klosser 2007-2008**: Stor industridød. Fortsatte mot 2015. Satsing fra 2016, etablere flere arbeidsplasser.
- **Industrinettverket "7 sterke"**. 100 medlemmer i klyngen i dag. Tett samarbeid, delingskultur. Bærekraftsnettverk, HR-nettverk, produksjonsnettverk, markedsnettverk.
- **Kritisk kompetanse på ekspertise-nivå**: noen få nøkkelpersoner med all kompetanse, stor risiko dersom de slutter. På fagarbeider-nivå: eldre = pensjonsboom om 5-10 år. Yngre = færre vil bli industriarbeider.L
- **Lite kommunikasjon blant aktørene på Kirkenær**. Grue Handels- og Næringskomité: Kun handelsstanden, industrien er ikke interessert i tillegg til industriparken, også stort medie/grafiker-miljø.
- **Lite kommunisert hva en industriarbeidsplass er**. Ikke lenger å stable bokser. Ingen forståelse for nye industrien, digitalt skjer det masse spennende, men bak gjerdene.
- **Industriaktørene peker på andre**: "Utdanningen er ikke bra nok", "Kommunen og fylket gjør ikke nok", "Det vi får fra Nav er ikke bra nok".
- **Industrien har interesse av Kirkenær blir et attraktivt sted å flytte til**.

"Mangel på konflikt! Skape litt energi"

"Må etablere en holdning: "vi kan lykkes hvis vi vil"

"Hva er industri-aktørens rolle og ansvar i lokalsamfunnet? Hvordan kan de bidra til å få nye arbeidstakere om ti år?"

NATURRESSURSER | LANDBRUK + SKOGBRUK

- De siste årene har Grue bondelag vært involvert i to **interessekonflikter om bruk av areal**. Den ene handler om utbygging av boliger på matjord - noe som nok uansett stoppes av kommunens begrensede økonomi om dagen.
- 80 % av bøndene leier jordet, prisene presses opp. **Savner kommunikasjon og kontakt**. "Det blir en hannekamp".

"Det er nok areal i denne kommunen til at man skulle klare å ta hensyn til dette og samtidig utvikle både boliger og industri."

"Kommunen bør innføre tydelige retningslinjer i sin saksbehandling, slik at matjord ikke berøres av annen utvikling."

"Sånn er det bare, slik må vi ha det"

"Det er en utfordring å fenge barn og ungdom (med friluftaktiviteter)"

- Skogsbrukene leverer treverk fra den boreale barskogen til industrien. **Det trengs nye måtter å tenke på med tanke på verdiskaping**. Trebearbeidende klynge.

2 Visjon

Gjennom en felles visjon lytter vi til hverandre og bygger tillit.

Testing og etablering av fremtidsrettede konsepter styrker samarbeidet.

Folkemøte 1
Felles visjon

Folkemøte 2
Fra ide til virkelighet

Felles visjonsbygging

Samskaping mot realisering

Gnist Kirkenær Folkemøte 1

BLI MED PÅ Å UTVIKLE KIRKENÆR

Velkommen til folkemøte om **GNIST** innovasjonsprosjektet som vil gi nytt liv til Kirkenær og styrke lokalsamfunnet gjennom en felles visjon for sentrumsutvikling.

Vi trenger ditt engasjement og idéer!

Dato/tid: Tirsdag 28.11.2023, 18 00 - 20 30
Sted: Festsalen, Rådhuset
Arrangør: Grue kommune, DOGA og PIR 2 arkitektkontor

Påmelding innen 23.11 til: zwestin.gomgom.welfry@grue.kommune.no
Ungdom vennligst oppgi adressen ved påmelding.

Kontaktperson:
Zwestin Welfry, arealplanlegger
(+47) 46 96 95 34 | zwestin.gomgom.welfry@grue.kommune.no

GRUE kommunen **DOGA** **PIR2**

Felles visjon

I innsiktsfasen har vi jobbet med kobling og bygging av tillits-baserte relasjoner. I sum har vi utforsket mulige framtider sammen med innbyggere.

Om lag 70 personer var tilstede på det åpne folkemøtet for å utvikle en felles visjon for videre arbeid i GNIST.

Å samskape en felles visjon de fleste i lokalsamfunnet har eierskap til gir retning og mening. Det danner kurs og synligjør hvor viktig "hver og én" stemme er fremover.

Det er startpunktet for forandring, det vekker oss og hjelper til med å innføre fremtider vi ennå ikke kan forestille oss.

Det er designet for å riste opp, få oss til å tenke, endre våre sinn og våre hjerter.

Det oppmuntrer, bygger stolthet og engasjerer. Identitet og tilhørighet er og vil være drivkraften.

Metodikken består av 4 steg og ble gjennomført som følger:

1. Snakk med hverandre: sitt ved siden av en annen – ingenting i mellom dere. Fortell den andre:

Jeg vet at...
Jeg tror at...
Jeg vil...

2. Skriv personlig visjon/manifest

Bruk det samme formulering til å skrive den egen personlig manifest/visjon,

3. Skriv under de viktigste ord og fraser i det du har skrevet

Så, uten forklaring, uten unnskyldning, rop ut de ordene – i 'popcorn'-stil.

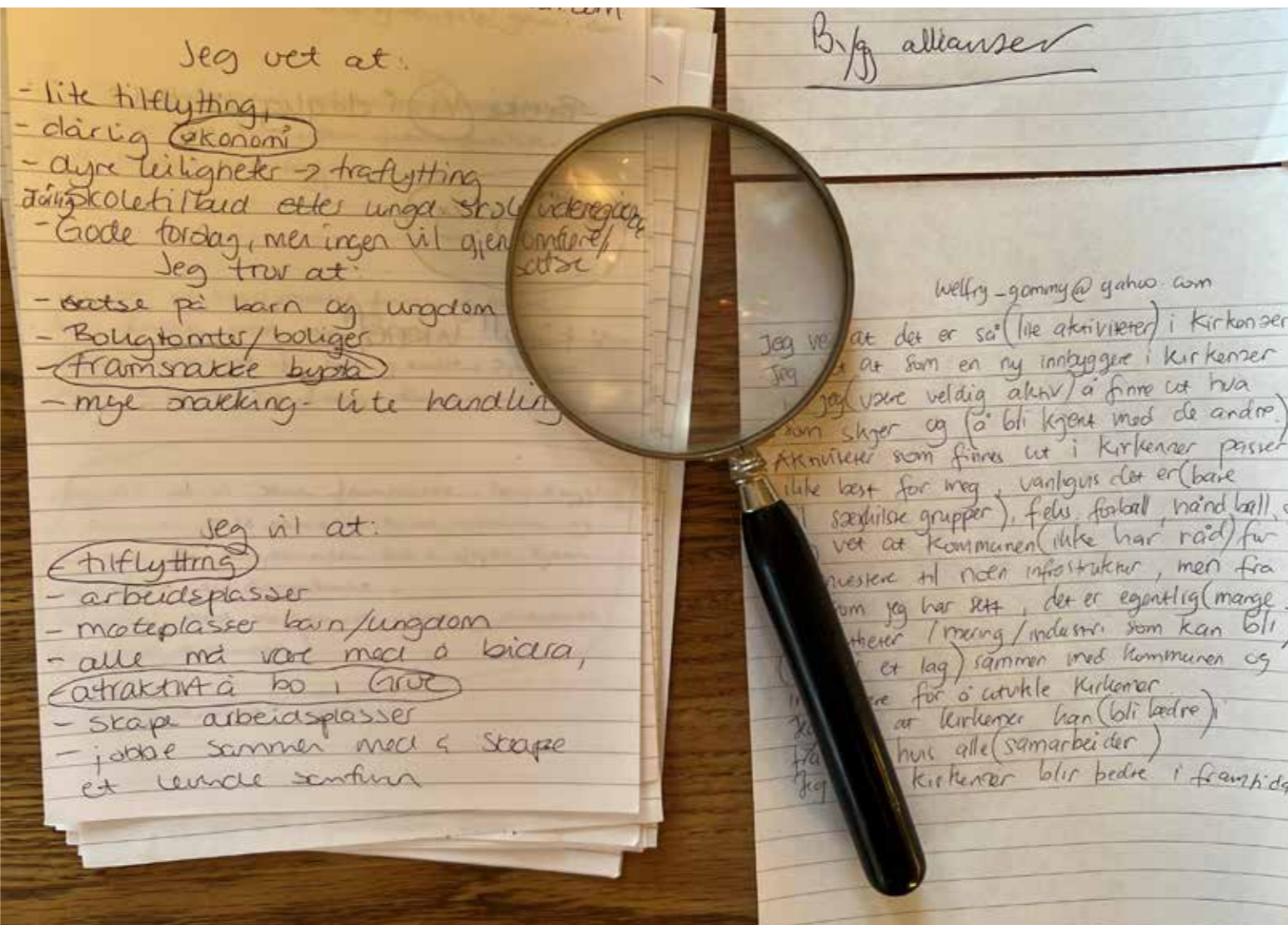
4. En felles visjon

Ut fra ordene som ble ropt ut, og tekst tatt rett fra de personlige visjoner/manifest/erklæringer, kan vi sette sammen en felles visjon for stedsutvikling på Kirkenær. Lyddoptak er vedlagt i leveransen.

Manifesto utviklet av: Will Buckingham og Hannah Stevens. Co-directors of Wind&Bones.

Mer informasjon:

<https://www.windandbones.com/>

**JEG VET...
JEG TROR...
JEG VIL...**

Felles visjon

Innhold i fellesvisjonen kommer fra deltakere som var til stedet under verksted. Til sammen ble det 10 tettskrevne sider med innspill. **Kan alle bli hørt?**

Visjonsarbeidet fortsatte etter verkstedet, med en digital undersøkelse for dem som ikke var fysisk til stede i folkemøte 1. Innspill fra denne prosessen ble også ivarettatt i arbeid med visjonen i videre iterasjoner.

I løpet av prosessen har vi høstet mange ulike ideer og lokale initiativer som grunnlag for test-konsepter. Vi jobbet samtidig med kvaliteter og verdigrunnlaget med mål om å skape en felles ønsket framtid som innbyggerne har eierskap til.

De representative kvaliteter og verdier fra innsamling ble ransjert etter viktighet, først individuelt, så i felleskap (se tekst og illustrasjonen til høyre) De som fikk flest "stemmer" er:
 Positiv samfunnsutvikling | Samskaping | De unge | Nytenkende innbyggerne | Dugnadsånd | Inkludering | Spille hverandre gode | Grønn industri utvikling | Livlig Kirkenær sentrum |

To lokale aktører meldte seg til å samskrive visjonen. De jobbet intenst og dedikert gjennom hele prosjektet med å systematisere og strukturere innhold og temaer på den ene siden, og med en formulering som alle kunne kjenne seg igjen i på den andre.

Begge jobbet med stor engasjement for å utvikle en første versjon som ble lagt ut til "høring".

Etter flere iterasjoner som inkluderer innspill fra deltagerne og dem som ikke var til stedet ble felles visjonen samskapt.

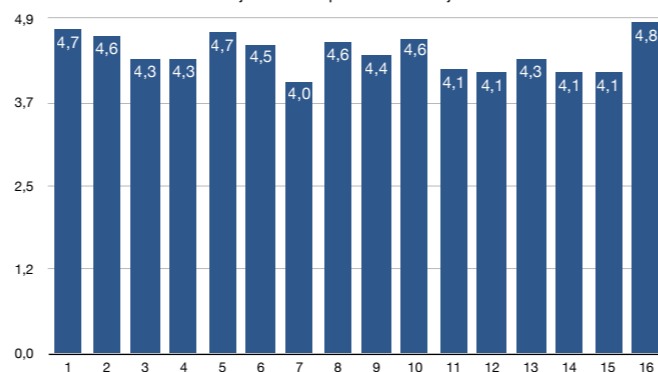
Bred involvering og deltakelse er med for å sikre eierskap, tilhørighet, og grobunn for langvarige endringer.

Fellesvisjonen legges til grunn i omstillingsarbeid og i videreutvikling av Kirkenær.

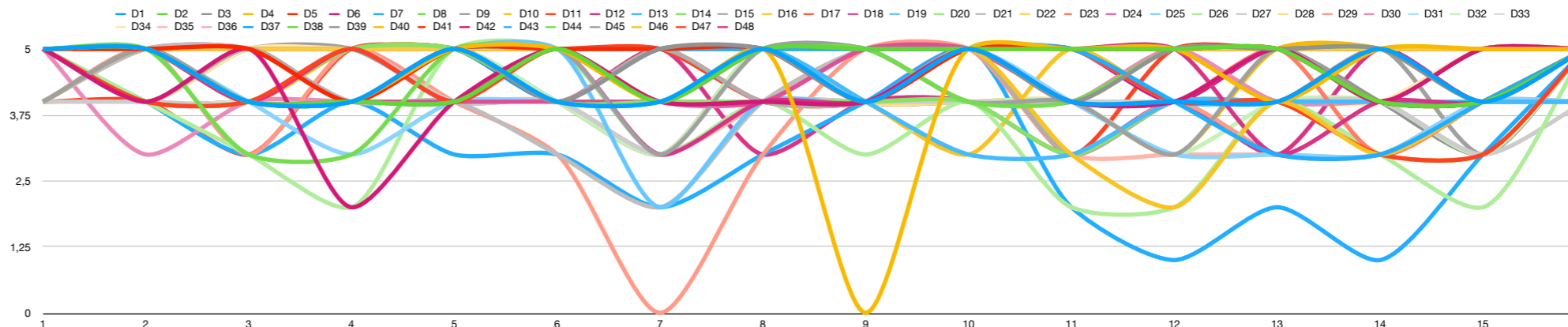
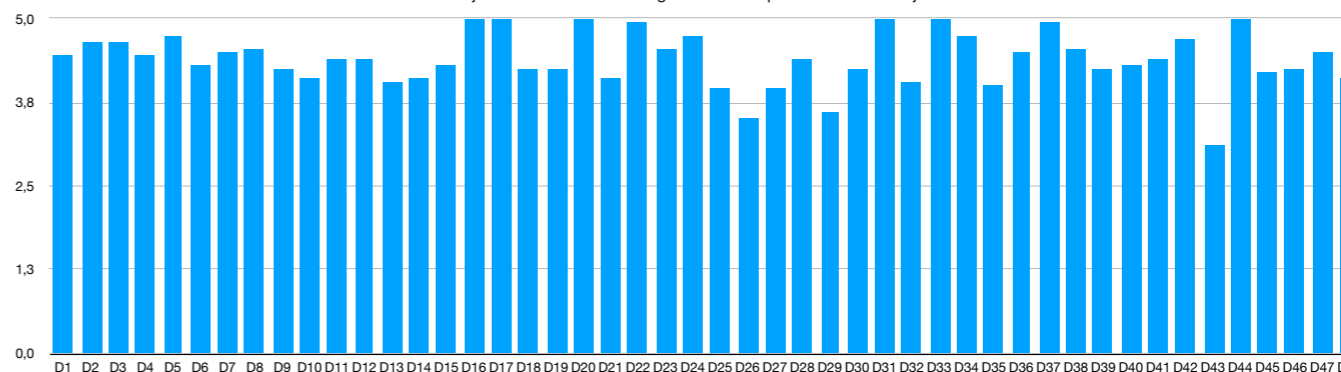
- 1 **Samskaping** mellom næring, industri, kommunen, politikere og innbyggerne for å utvikle Kirkenær i en bærekraftig og framtidsrettet retning
- 2 Kreative, åpensinnete og **nytenkende innbyggere** som engasjerer seg i framtiden
- 3 **Visjonær ledelse** med god gjennomslagskraft og kommunikasjonsevner
- 4 Felleskap og innenførskap, mangfold i befolkning, åpenhet og **inkludering** på tvers av alder, kjønn, etnisitet, kulturelle og sosiale forskjeller
- 5 Det er **de unge** som er framtida! Vi sammen skal ha fokus på å at Grue er et bra sted for ungdom å vokse opp, og skape en trygg og god framtid for de yngre.
- 6 Et kraftsentrum i Solør: **grønn industriutvikling** med framtidsrettete arbeidsplasser, større arbeidsmarked, flere lærebedrifter og lokal kompetanseutvikling.
- 7 Kirkenær skal finne tilbake til den estetiske **identiteten** sin, ha særpreg i sin fargerike bebyggelse og vakre omgivelser.
- 8 Sterk **dugnadsånd**, samarbeid og engasjement blant alle innbyggerne for å skape tilhørighet og stolthet i lokalsamfunnet.

- 9 Attraktiv og **livlig Kirkenær sentrum** med varierte møteplasser og boformer som fremmer felleskap og bidrar til meningsfullt og trivelig hverdag for store og små.
- 10 **Spille hverandre gode**, applaudere folk med initiativ og som lykkes, heie på kompetanse og øke toleranse for hverandre.
- 11 Vi må jobbe med å **ligne ut sosiale forskjeller**, en annen fordeling av samfunnets goder og inntekter med mer overføring til kommunen.
- 12 Tilrettelegge for mer **kontakt med naturen**: flere barn som er ute å leke, forbedre folkehelse, nyt «ro og fred» og alt som er fint ved Grue.
- 13 Sterkere **lojalitet** til lokale næringer som styrker lokal økonomi og reduserer handelslekkasjen. Fokus bl.a. på lokalprodusert mat, lokal foredling av ressurser.
- 14 **Stolthet** av hvor vi kommer fra. Få frem vår spesielle historiske og kulturelle fortid (finneinnvandring, kirkebrann og vikinghistorie).
- 15 Kirkenær skal være et **utstillingsvindu** for hva resten av kommunen har å by på. Tilrettelegging for at besøkende/ hyttefolk bidrar til oppbygging av lokal økonomi.
- 16 **Positiv samfunnsutvikling** som tiltrekker flere unge voksne i etableringsfasen og flere unge familier for å holde liv i bygda.

Gjennomsnitt per element i visjonen

Gjennomsnitt for hver deltager: overordna positivitet til hele visjonen

«Kirkenær er et levende og attraktivt samfunn midt i
Grue

– der det er rom for alle, hvor innbyggerne trives,
tar vare på hverandre og heier på hverandre.

Grue er ei bygd med aktive innbyggere i alle aldre.

Alle innbyggerne er Grue-patrioter og kommunen har et
godt omdømme i hele landet.

Det skapes og produseres. Vi har ivaretatt vår kultur og
vår rene og urørte natur.

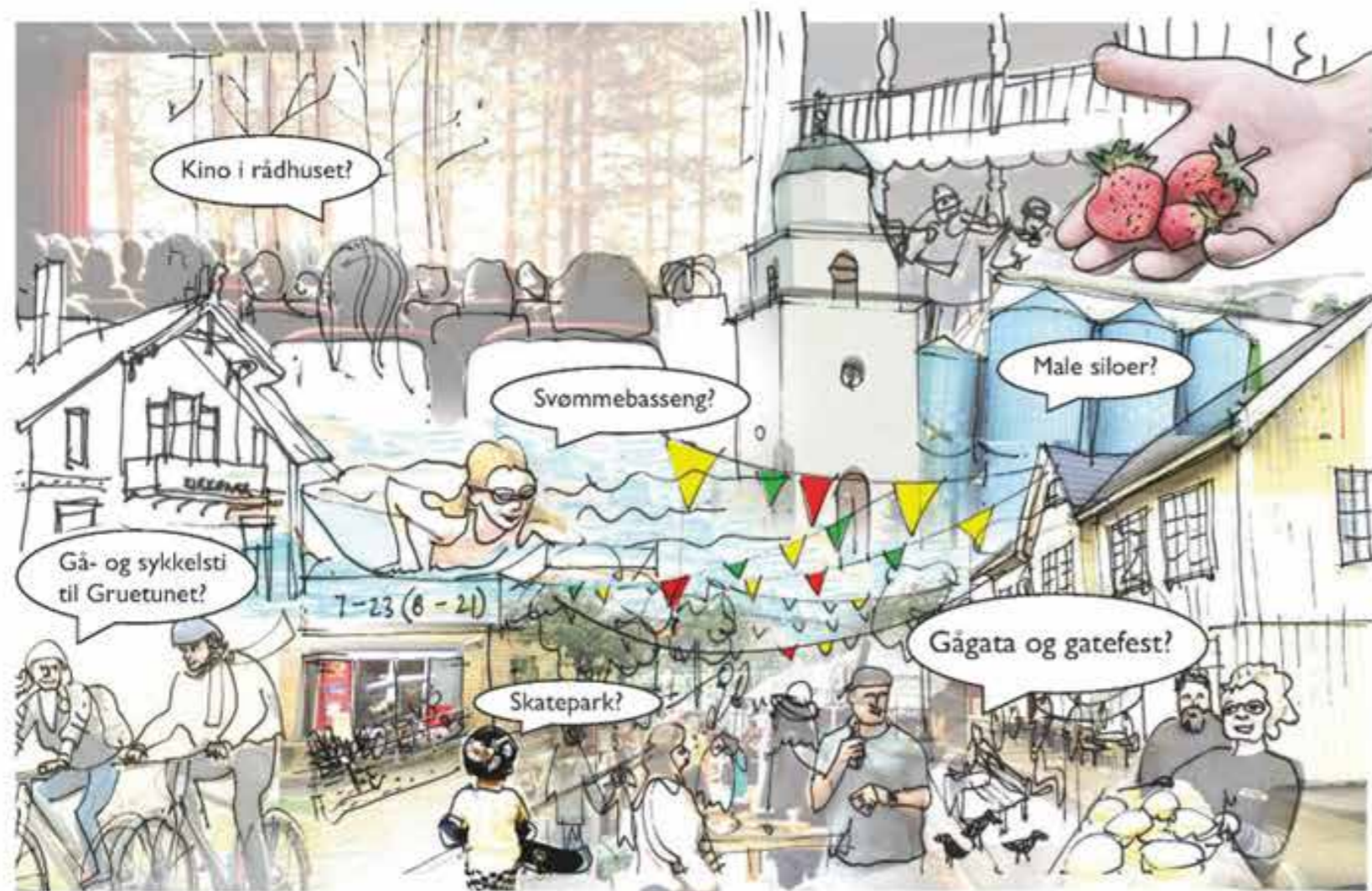
Vi har rom for å se innover og trekke pusten.»

Felles visjonen legges til grunn i omstillingsarbeid og i
videreutvikling av Kirkenær.

3 Konsepter

'Testarena Grue' for bærekraftig utvikling i Innlandet, grønn industri + naturressurser + sosiale utfordringer: samarbeid på tvers av industri, gründermiljø, sosiale entreprenører, kommune, lokale aktører og lokalbefolkningen.

Gnist Kirkenær Folkemøte 2

KIRKENÆR: FRA VISJON TIL VIRKELIGHET

Velkommen til folkemøte Nr. 2 om **GNIST** innovasjonsprosjektet hvor vi presenterer felles visjon fra folkemøtet Nr. 1, og velger og videreutvikler idéer basert på visjonen!

Vi trenger ditt engasjement og idéer!

Dato/tid: Onsdag 06.03.2024, 18 00 - 20 30
Sted: Skaslien Gjestgiveri
Arrangør: Grue kommune, DOGA og PIR 2 arkitektkontor
Til Ungdom: Gi beskjed til zwestin.gomgom.welfry@grue.kommune.no hvis det trengs skyss

Kontaktperson:
Zwestin Welfry, arealplanlegger
(+47) 46 96 95 34 | zwestin.gomgom.welfry@grue.kommune.no

GRUE **DOGA** **PIR2**

Konseptutvikling

Fellesvisjonen ble presentert på folkemøte nr. 2 samt de ulike ideene og konseptene basert på visjonen og innsikten fra første fase.

Team PIR2 sammen med arbeidsgruppen i kommunen bearbejdet innspill fra innsikten og visjonsprosessen og laget grunnlag for workshop 2 (se illustrasjonen s. 48-49). Sammen satte vi ambisjonsnivået, rangerte og valgte ideene for videre utvikling. Konseptene ble vurdert og prioritert med hensyn til bl.a. samfunns- og miljøeffekt, innovasjonspotensial, synergier med andre prosjekter (vinn-vinn), samt tidslinje for realisering og finansieringsmuligheter.

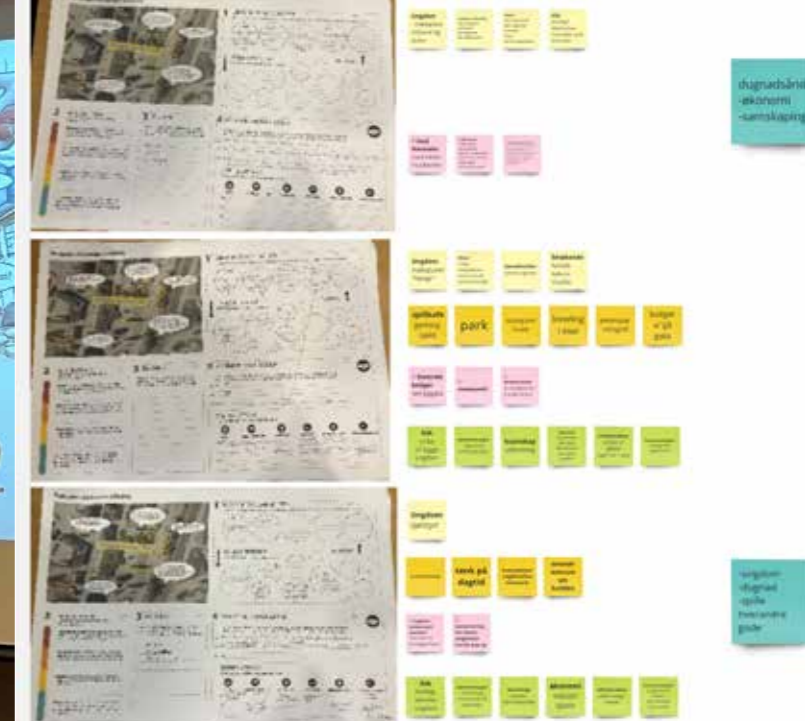
Fem konseptene i ulike skalaer og kompleksitet som bygger på samskappingsprosessen danner utgangspunkt for sentrumsutvikling, 'Testarena Kirkenær':

- **Gågata**
- **Møteplasser**
- **Attraktive boliger for alle**
- **Industriløypa**
- **Mellom elva og skogen**

Samskaping mot realisering: deltakerne ble invitert til å velge ideer og konseptene for videreutvikling og realisering basert på egne interesser. Med stort engasjement jobbet folk i felleskap og diskuterte lokale behov og muligheter, type aktiviteter og målgrupper, testområder, ressurser, behov for støtte og positive ringvirkninger for lokalsamfunnet.

Alle deltakerne jobbet med **Gågata**. 8 grupper totalt dannet et innholdsrikt og godt utgangspunkt for videreutvikling og testing av konseptet i løpet av Gnist-prosjektet.

Konseptene fra folkemøtet ble presentert i en utstilling på Evensengården. Det var mulig for dem som ikke kunne delta på folkemøtet å komme innom allerede dagen etter for å se på prosessen og delta i videreutvikling av konseptene.

Engasjement var stort og stemningen på topp. Folk i Kirkenær er med!

Konsepter

Vi er opptatt av å overføre innbyggernes behov og vårt overblikk til konkrete prototyper som kan testes og videreutvikles sammen i prosessen. Ut ifra innsiktsfasen og gjennom "linsene" har vi etablert 5 konsepter for videre arbeid. De ulike konseptene ses i sammenheng, og beskrives i dybden lengre ned i rapporten.

en ny rolle til Oppfinnermessa

male kornsiloer
plakater i sentrum/ historien av Kirkenær
gågata (Jernbanegata?)/ torgdager

attraktive boliger/ bofelleskap/ ulike
aldresgrupper samlet

pendle-muligheter (pendlerboliger?)

BYEN 1-Gågata

restaurere/male historiske hus i sentrum
kunstnere-galleri-kino

(pop-up) butikker f.eks. med klær til de under 50år

logistikk &
trafikksikkerhet i sentrum

skatepark

sykkelvei inn til Kirkenær

2-Attraktive boliger for alle

lysprosjekt "Lyse opp Grue"/"Gnist i Grue", lyssette
vinduer, oppgradere gatelys

(pop-up) co-working

INNBYGGERE 3-Møteplasser

'hjemmekontor'

alternativ skole allerede i
ungdomsskolen

'inn på tunet', lærebedrift,
anerkjennelse av fagutdanning,
flere alternativer til jenter

Fellesaktiviteter ungdom-eldre
(leksehjelp + IT-help)

ungdomshus (sted, hus, lokale/
fritidstilbud i sentrum)

Sterk bilmiljø/ 'door slammers',
mange km skogsvei

skolehage,
parceller til innbyggere

gründermiljø/ inkubator som tilbud

NÆRING + INDUSTRI 4- Industriløypa

basseng ifm Solør bioenergi/ med
industrielt preg!

næringsbygg til utleie (ref. Hunter Douglas bygget)

møteplass (et bygg?) til innbyggerne/ investorer/
produksjon/ finans & næring/ regionalt nettverk

industriutvikling ikke industristøy (framtid av
primærindustrien)

kompetanseutvikling lokalt (etter
ungdomsskole, høyskole)

flere lærebedrifter

sykkeltrasse, gangvei til Gruetunet gjennom industriområde

strandpromenade,
sikker badeplass langs Glomma

lage lysløype fra sentrum gjennom
industriområdet til Gruetunet

NATURRESSURSER 5- Mellom elva og skogen

utforske Kirkenær til fots/
sentrumsnære turløyper

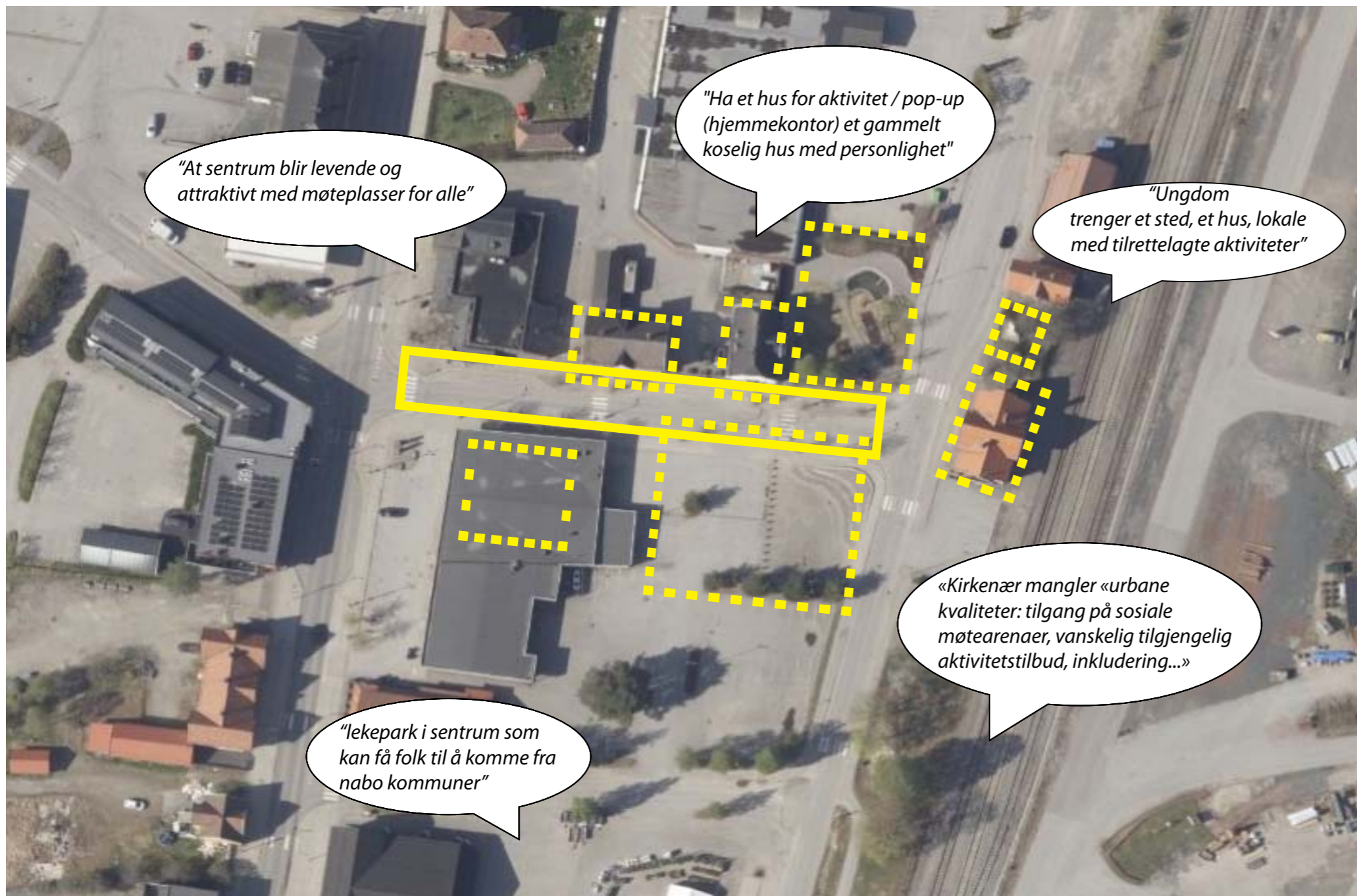
lokal foredling og salg av grønnsaker/
kontakt til lokal sluttbruker/

felles grill-område,
aktivitetspark

badstu/sauna

flere som driver økologisk

1 Gågata

MULIGHETSROM

Fra minimumsløsning til framtidsløsning.

Hverdags-mikrourbanisme: langsiktig sentrumsutvikling - overføring og videreutvikling fra gågata test og pop-up aktiviteter til etablerte løsninger.

Pop-up aktiviteter i sentrum: testing av andre GNIST-konsepter i små skala: åpent hus med aktiviteter, miniskatepark, markerer gang og sykkelkultur, kulturvandring.

Gatefest: scene med ulike aktiviteter, sesongbasert marked, invitere lokale bønder, håndverkere, multi-kulturelle aktører.

Gågatetest med midlertidige og enkle fysiske tiltak som begrense bil ferdsel i gata (ref. 'park(ing) day') Invitere lokabefolkning/ ungdom til å bidra & komme med forslag.

Tidligere arrangement i regi av Grue Handels -og Næringsforum

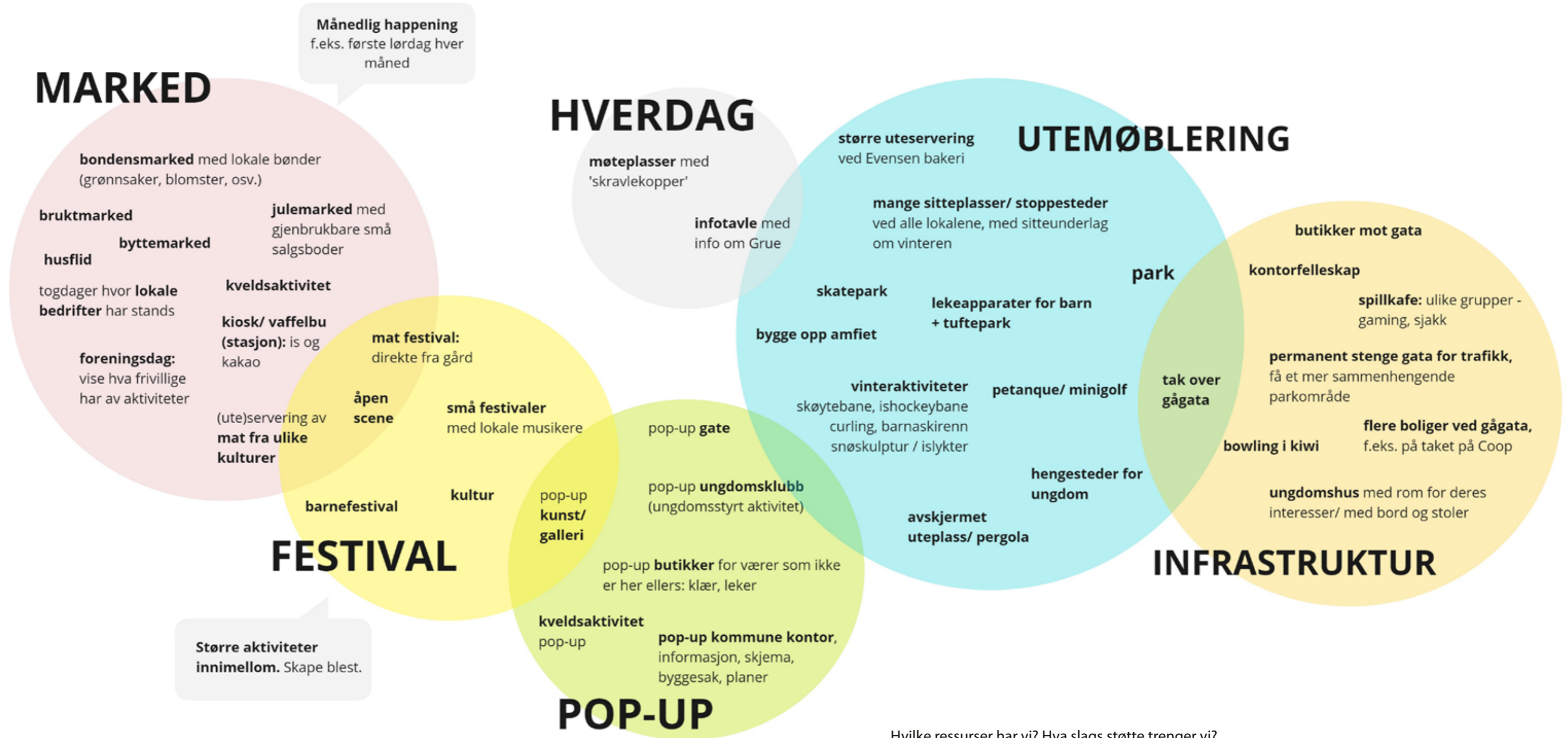

ref. park(ing) day

Gågata I oppsummering folkemøte 2

midlertidig

permanent

Hvilke ressurser har vi? Hva slags støtte trenger vi?

FOLK	ADMINISTRASJON	KUNNSKAP	ØKONOMI	INFRASTRUKTUR	KOMMUNIKASJON
bønder, spisesteder, lokale bedrifter, lag og foreningen, ungdom, foreldre, frivilligsentral, Grue handels- og næringsforum	eget 'styre' for gågata, noen med koordineringsansvar (Grue handels- og næringsforum?), årshjul for aktiviteter, fast track for å teste ideer, det praktiske: frakt, lagring, vedlikehold, utlån osv.	mentor-dannelsesreise, snekre og trevare + design, ref. Bærums verk, erfaringer fra andre kommuner: Ringebu, Brumunddal, Loten	'billig' + industrispons	utlånsutstyr, møbler, benker og blomster til å 'stenge' gate, gjenbrukbare boder	skilting, aktivitetsside, push-varsel, godt samarbeid på tvers, få tilbudet kjent, (ungdommen ordner?)

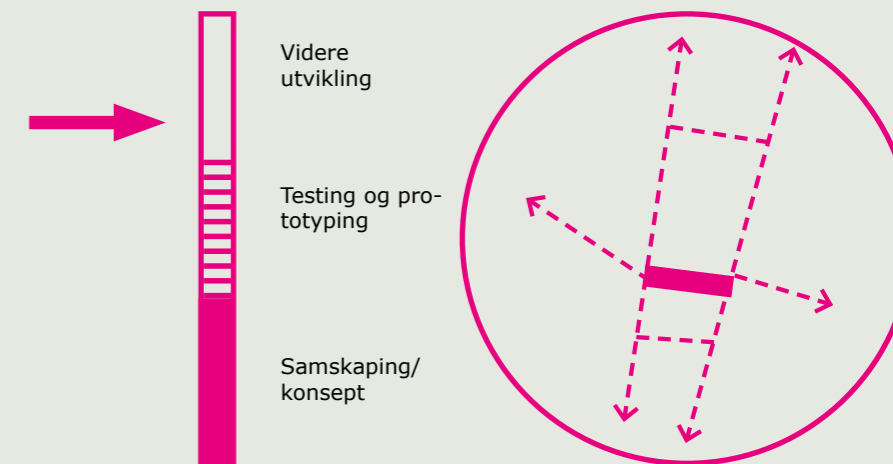

Lokale urbane kvaliteter der folk i ulike alder og etnisitet ferdes, møtes og oppholder seg trengs til daglig i Kirkenær

Fest i teltet på Kirkenær er som vanlig stor suksess. Her er noen av de 600 i kø på veg inn. Kilde Isolor

Gågata

Gågata-konsept er bra forankret i lokalsamfunnet og innbyggerne har erfaring med gatefest fra før. Gågata ble testet 04-05 i en vellykket VÅRDAG-fest med mange ulike arrangementer, sterkt oppmøte og superfin stemning.

Videre ble Gågata testet i en innholdsrik ST. HANS-festival som ble gjennomført mellom 19-22 juni med mange ulike aktiviteter for små og store.

Kjøremønster Stasjonsveg

Enden av stasjonsvegen ble stengt for trafikken og åpnet for arrangementer knyttet til GÅGATA. Med mål om å skape mer aktiviteter i sentrum som er trygt for alle samt å redusere negative konsekvenser fra trafikken uten å redusere attraktiviteten til næringsvirksomheten langs Stasjonsveg.

Målinger og telling ble gjennomført av kommunen. Evensen bakeri ble brukt som case for tellingen. Analysen av aktiviteter i forbindelse mellom parken, den grønne lungen og amfi / antall biler / kunder inn til butikken. osv. vil brukes som grunnlagsdata og argumentasjon for videre prosess ved stenging av Stasjonsvegen.

Gjennom utførte arrangementer og testing av ulike kjøremønster utført i GNIST prosessen får dette til sammen en "ny" betydning i bybildet som en del av en helhetlig sentrumsutvikling.

Mikrourbanisme/ attraktiv sentrum med lokale urbane kvaliteter som ambisjon.

Varierte byrom og funksjoner

"Stenging av gata" åpner for nye muligheter i form av bl.a. samarbeid på tvers av aktørene. Det gir umiddelbar resultat når det gjelder å oppnå romlige kvaliteter med enkle grep. Det er en øvelse i seg selv å teste hva skal dette området brukes til, hvordan kan området løftes med ulike aktiviteter? Og når, uten at det går på bekostningen av for.eks omsetningen. Implementering i en mer permanent løsning blir basert på resultat av om mulig flere iterasjoner over tid. (ulike årstid / ulike aktiviteter / variasjon i lengden på arrangementer osv.)

Sankthans på Kirkenær. Kilde: Grue handels og næringsforum

ROMLIGE KVALITETER | MIKROURBANISME

TEST 1: Stenging av enden av Stasjonsveg
testen er gjennomført i juni og ferdig i første iterasjonen.

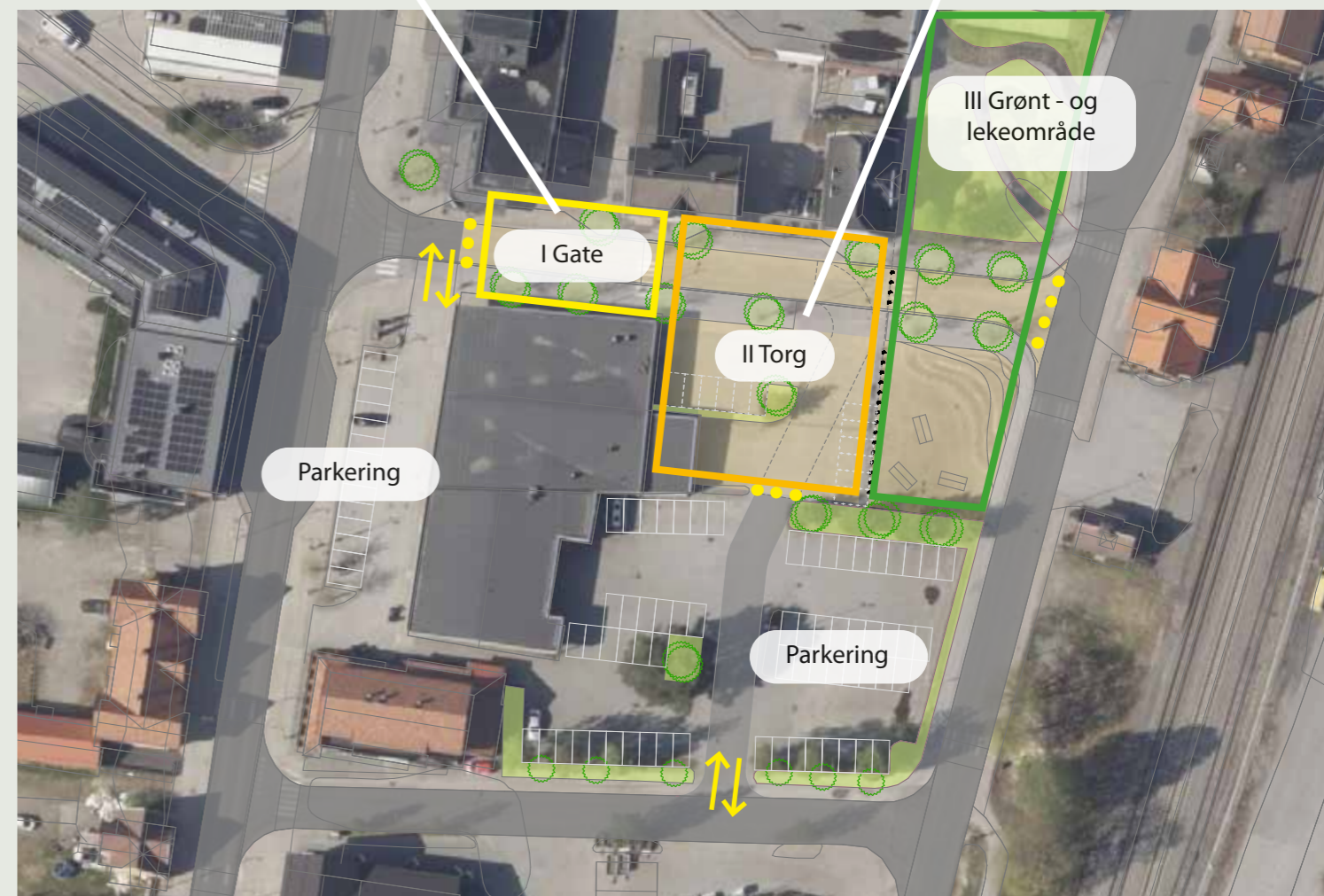

Sankthans på Kirkenær: Prisdryss, finvær og mye folk. Kilde: Solungavisa

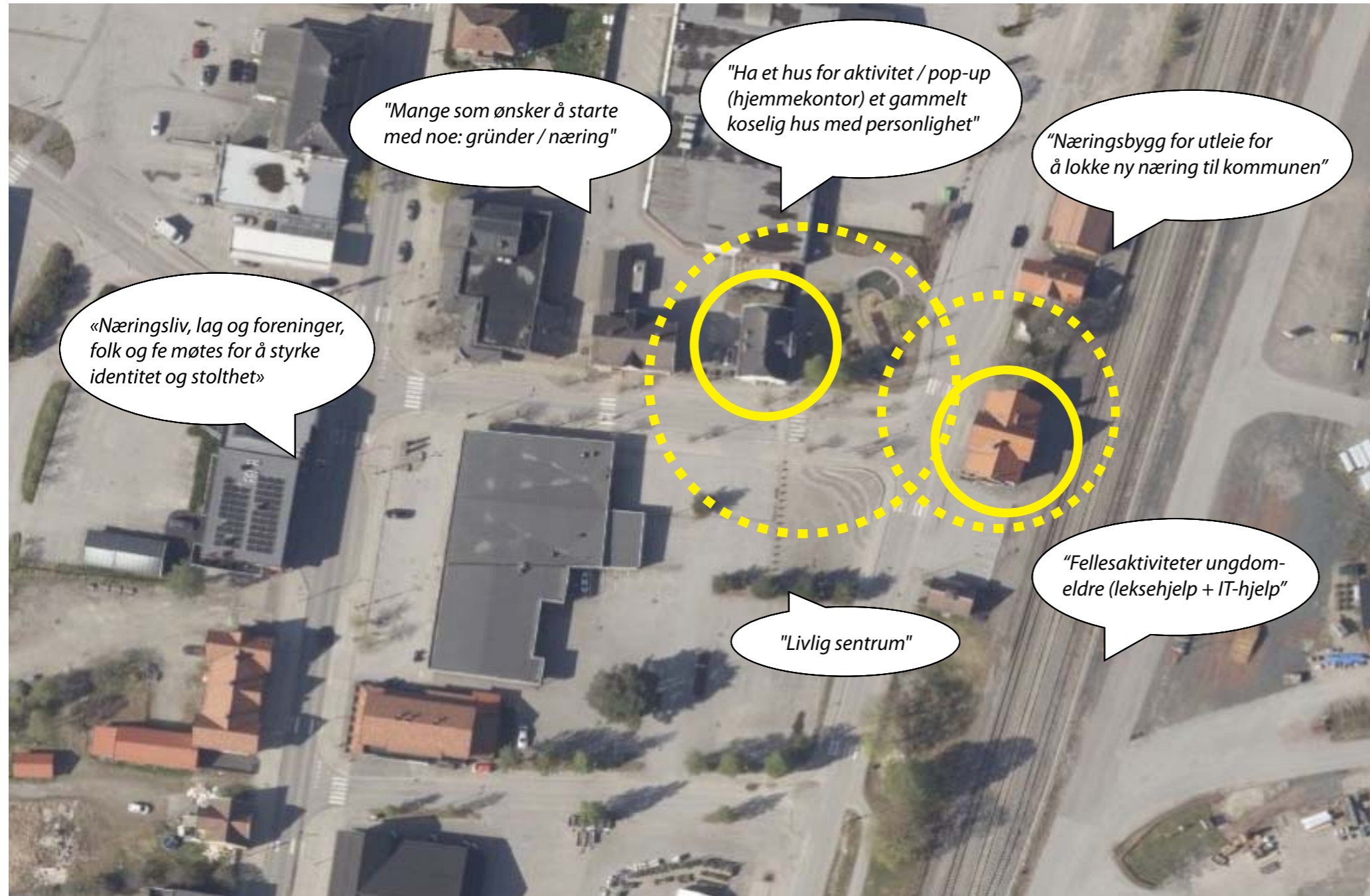

Sankthans på Kirkenær: Pop-up aktiviteter

MULIG VIDERE TESTING: Stenging av begge ender av Stasjonsvegen

2 Møteplasser

MULIGHETSROM

Fra minimumsløsning til framtidsløsning.

'Testarena Kirkenær' for bærekraftig utvikling i distriktet, sosiale utfordringer + grønn industri: samarbeid på tvers av gründermiljø, sosiale entreprenører, kommune, lokale næringsaktører og lokalbefolkningen.

Kontorfelleskap/ Bygdasinkubator/Gründerarena: gründermiljø/ inkubator i samarbeid med lokal og regional industri
Ungdomsklubb + Sosiale tilbud + Skaperverksted: skaperverksted som fritidsaktivitet i samarbeid med industri / sambruk med kontorfelleskapet/ tilbud på tvers av generasjoner.

Bygdasinkubator: lokale ildsjeler og sosiale entreprenører kan komme for å jobbe med å løse lokale utfordringer i samarbeid med kommune og andre aktører (ref. nabolagsinkubator Norge Unlimited).
Sosiale tilbud: innovative tiltak/ aktiviteter som reduserer ungt utenforskap og diskriminering (i samarbeid med kommune/ NAV, f.eks. Bitfix Helse)

Kontorfelleskap: felles møte- og arbeidssted til hel- og deltidsinnbyggere, areal til pop-up aktiviteter
Ungdomsklubb: Sambruk av møte- og kjøkkenarealet etter arbeidstid som ungdomsklubb, f.eks. foreldre- og ungdomsdrevne fritidsaktiviteter, møter ungdom-eldre - leksehjelp 'mot' IT-hjelp.

ref. DIGS Trondheim
58

ref. Im Makerspace der SLUB Dresden

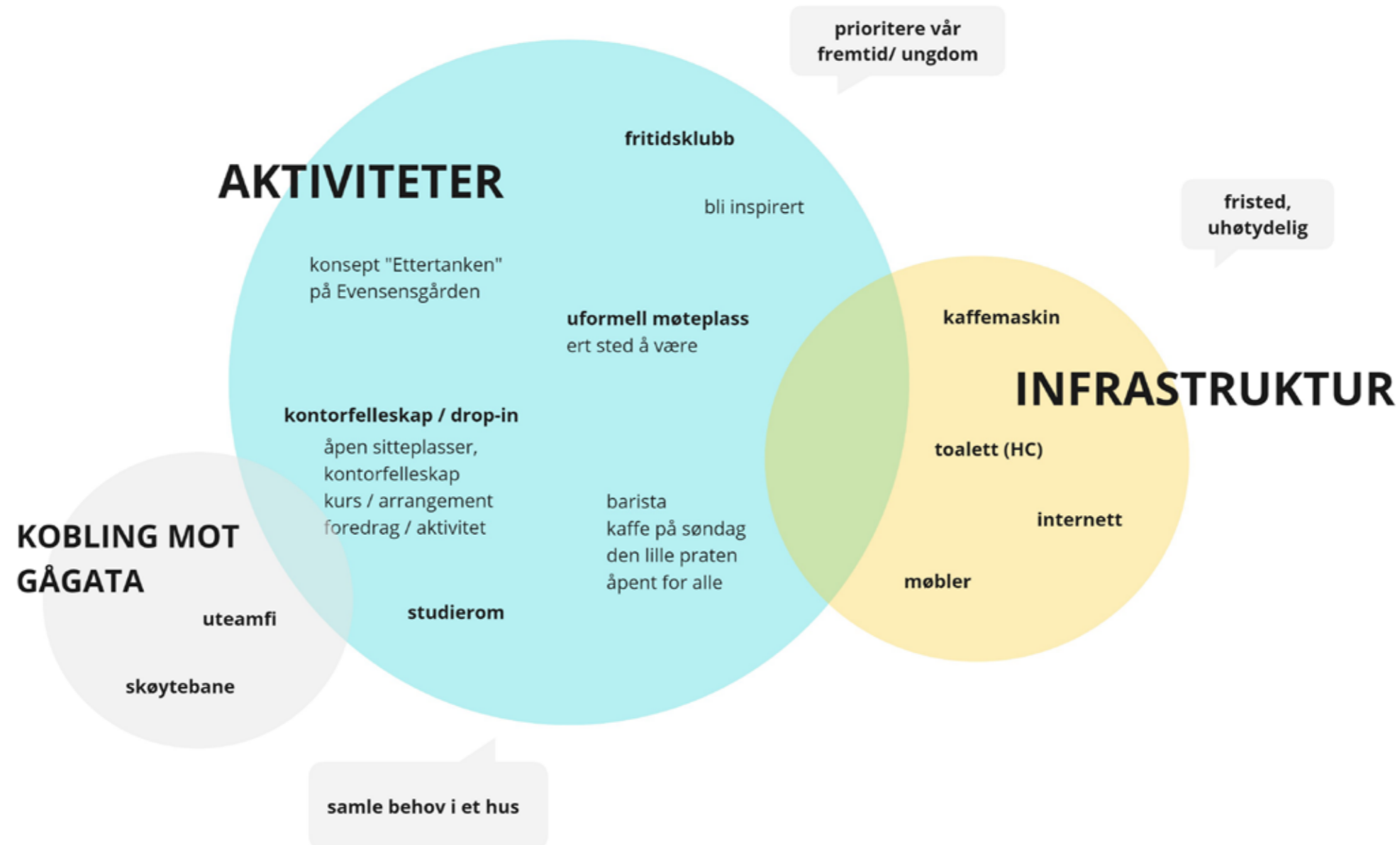

ref. Innovasjonssenter Oppdal

Møteplasser I oppsummering folkemøte 2

midlertidig

permanent

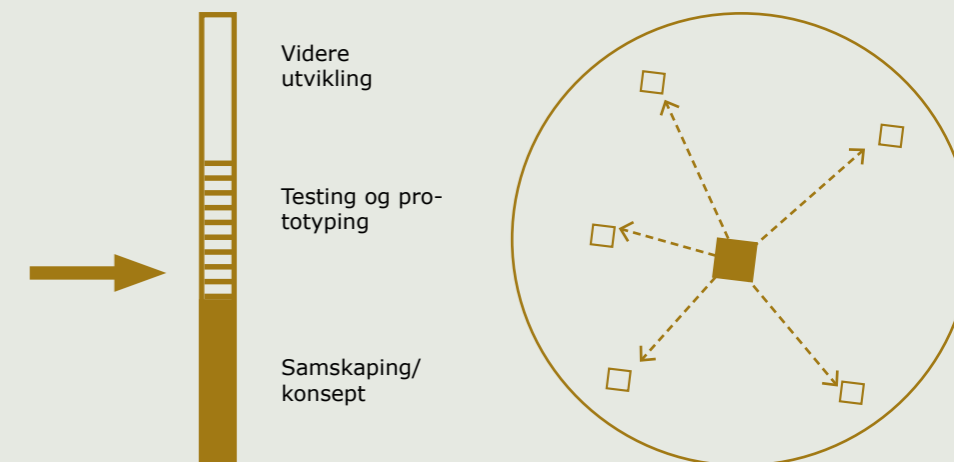
samskaping, ungdom, inkludering, utligning av sosiale forskjeller, markedsføring, positiv samfunnsutvikling, livlig sentrum

Hvilke ressurser har vi? Hva slags støtte trenger vi?

FOLK	ADMINISTRASJON	KUNNSKAP	ØKONOMI	INFRASTRUKTUR	KOMMUNIKASJON
brukere av huset - unge voksne, ungdom, grundere, 'alle'	lokaler, tillit, kontaktperson/ ansvarlig, oppsyn	oversikt over faktiske behov, erfaringsdeling - Elverum (ungdomshus som fungerer)	drift, internett, møbler, søke midler (inkludering, BUFDIR, aktivitets-tilskud)	brannsikkerhet, kaffemaskin, sitteplasser/ møbler	nå fram med info/ plakat-tavle

Møteplasser

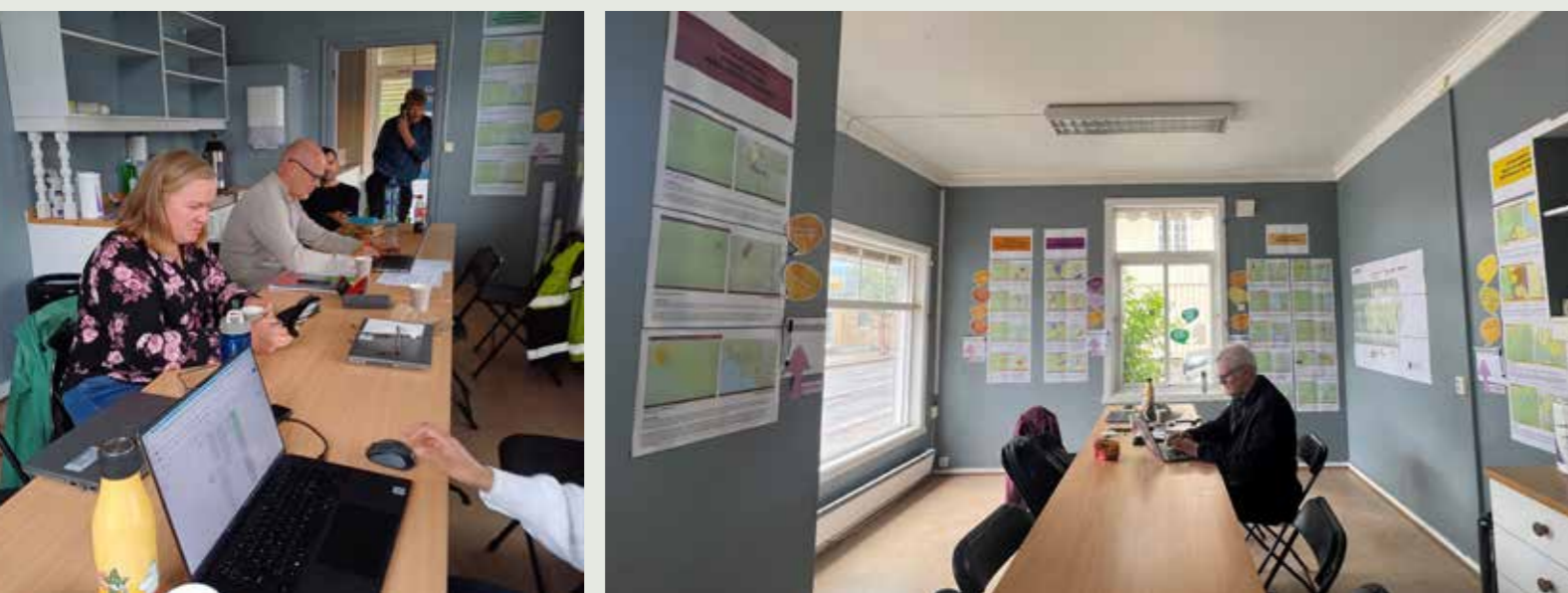

Konseptene fra folkemøtet ble presentert i en utstilling på Evensengården. De som ikke kunne delta på folkemøtet fikk muligheten til å komme innom allerede dagen etter for å se på prosessen og delta i videreutvikling av konseptene. På denne måten begynte testing av pop-up aktiviteter/møtested i Evensengården: en **Samskapingsplattform** som er viktig for den framtidige utviklingen av Kirkenær sentrum.

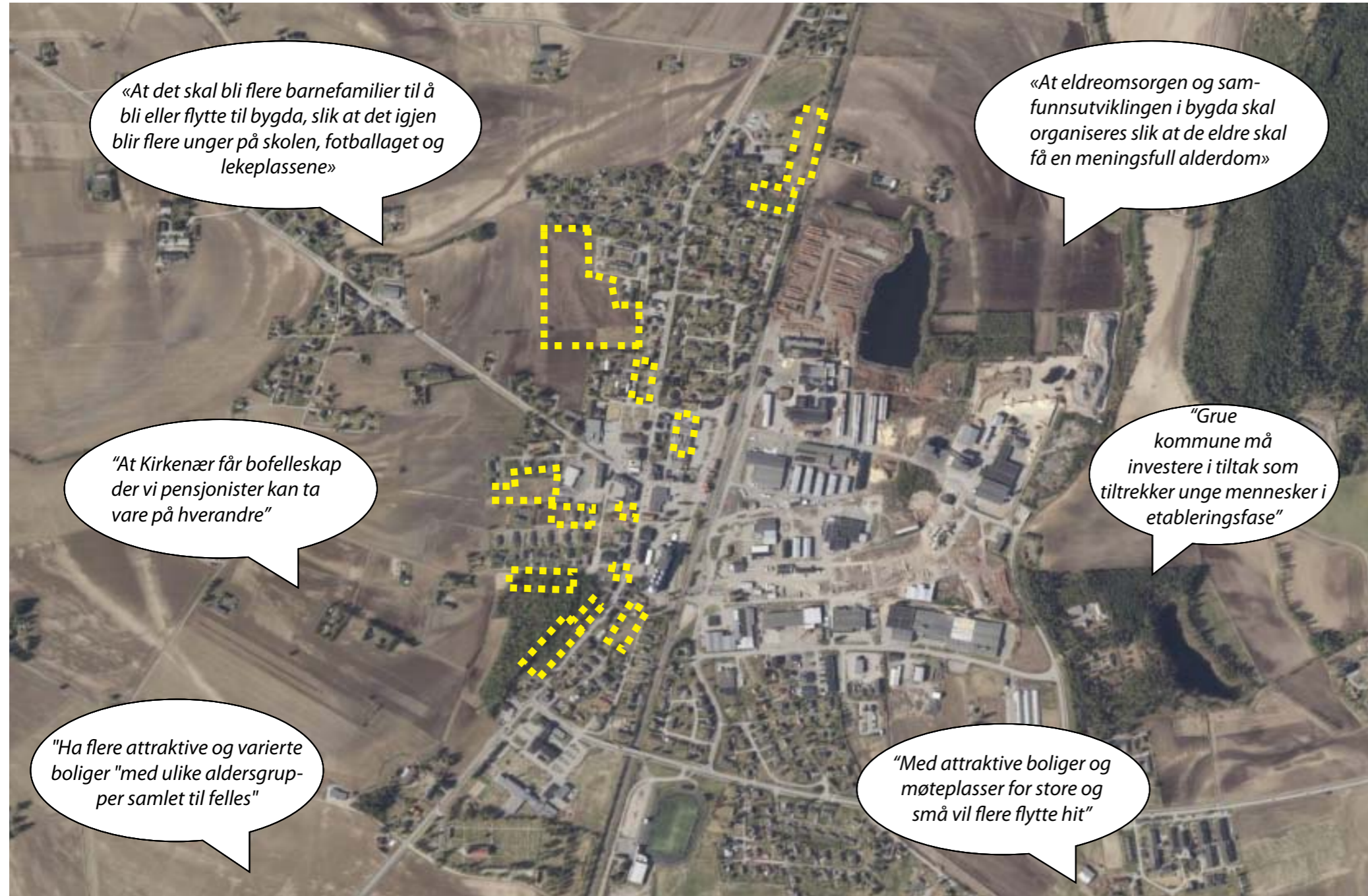
Pop-up / åpent hus i Evensengården ble testet i en periode på 2 uker. (uke 25-26) i forbindelse med St. Hans aktiviteter på stasjonvegen, med følgende aktiviteter.

- Kommuneansatte og ordfører var tilgjengelig for en prat.
 - Utstilling om arealinnspill - info om mulige fremtidige prosjekter + status i prosessen med å fornye kommuneplanens arealdel.
 - Utstilling om GNIST - planer og fremdrift i arbeidet.
 - Pop-up kontor "Utvikling og samfunn i sentrum"
- I sum et åpent hus der innbyggerne møtes og utvekslet tanker og ideer omkring "utvikling og samfunn i sentrum"

Et åpent hus er et første steg for å teste mange ting gjennom den. Neste steg vil det være å kartlegge tomme hus og behovene / kartlegge lavterskel rom som matcher med funksjoner som noen vil teste. Kanskje skape et "røffere" lavterskel test (brannstasjon -verksted med tak over) som et rammeverk for et hengested for ungdom. Det kan også testes det organisatorisk ved driftsmodeller, sambruk av arealer og synergier mellom ulike aktører bl.a.

3 Attraktive boliger for alle

MULIGHETSROM

Fra minimumsløsning til framtidsløsning.

Sosial boligbygging: nye modeller for boligutvikling i distriktet, f.eks privat-offentlig samarbeid, 'ideelle' utbyggere, tilrettelegge for selv-bygging. Inkluderende design prosesser i tidlig fase.

Etablering av en medlems-organisasjon: med en aktiv - pådriver rolle i f.eks drifte, leie ut og vedlikeholde 'tomme bygg' i sentrum, bygge nye - både til hel- og deltids innbyggere. Skogeiere / treindustri i samarbeid med kommune.

Testing av alternative boformer: deling, generasjonsboliger, fellesarealer, varierte boliger, heltids-/ deltids løsninger. Samarbeid privat - offentlig

Varierte boformer for førstegangskjøpere
Leiligheter til leie (prøve-bo) Leie til eie.
Mini-hus klynge: billig inngang til unge i boligmarkedet.
Oppgradering / rehabilitering av eksisterende hus, ta i bruk tomme bygg i sentrum.

ref. "Gaining by Sharing"

ref. småhusfortetting i Stavanger. Pynteneset - Vandkunsten

ref. Rammeverk for en mer fleksibel bolig. Fragment

Attraktive boliger for alle I oppsummering folkemøte 2

midlertidig

permanent

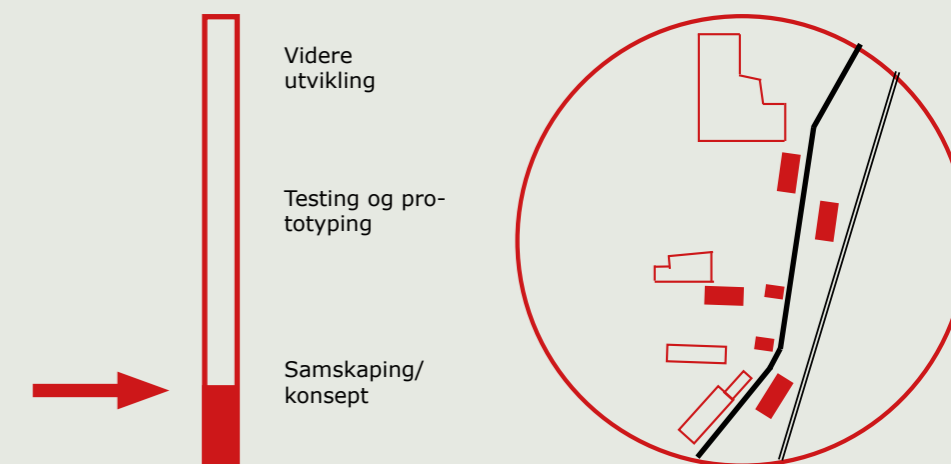
alle
kjenner
alle

Hvilke ressurser har vi? Hva slags støtte trenger vi?

Attraktive boliger for alle

Eneboliger er den dominerende boligtypen i Kirkenær - 89% av befolkningen bor i eneboliger eller våningshus, noe som bidrar til en spredt bebyggelse, bilbasert ferdsel og behov for forholdsmessig mye transportareal. Kirkenær rammes av at ungdommen flytter til byene, mens de eldre med økende hjelpebehov blir igjen. Det er mangel på attraktive boliger og innovative boformer i og det er mer risiko knyttet til finansiering av boligbyggingen som ellers i distriktene.

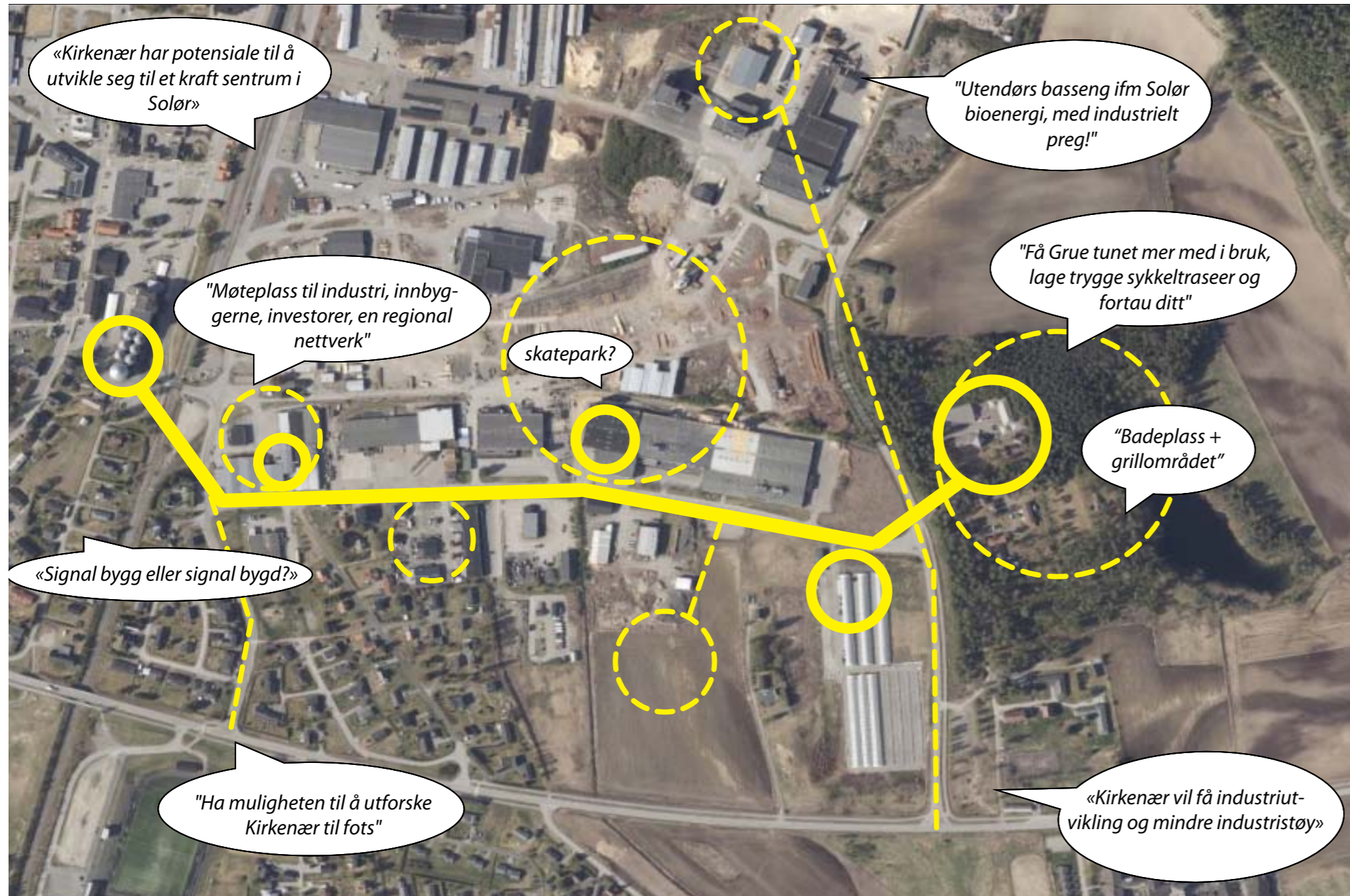
Ambisjonen er å skape attraktive og blandede bomiljøer med velfungerende felleskap på tvers av generasjoner, livssituasjon, samt heltids- og deltidsinnbyggere.

Et variert boligtilbud, bygningstyper og boligstørrelser, samt sirkulasjon i boligmarkedet innenfor kommunen bidrar til et sterkere lokalsamfunn med mindre pendling, fraflytting, økt stedstilhørighet og lokalt samfunnsansvar.

Lønnsomhet for utbygging innenfor kommunen (også for kommunen selv) kan jobbes med gjennom nye gjennomføringsmodeller, utbyggingsavtaler & konkurranser, bevisst arbeid opp mot ulike støtteordninger, samarbeid med bl.a. Husbanken og ENOVA. Flere modeller for eie/leie kan sikre en sunn sirkulasjon i boligmarkedet.

Man kan redusere risiko og byggekostnader gjennom å ta i bruk eksisterende bygg eller dele store eneboliger i flere enheter, fortette eksisterende boligfelt, vurdere alternative boligutviklings- og gjennomføringsmodeller, bruke lokalproduserte byggelementer og tilrettelegge for selvbygging.

4 Industriløypa

MULIGHETSROM

Fra minimumsløsning til framtidsløsning.

framtid

'Testarena Grue' for bærekraftig utvikling i Innlandet, grønn industri + naturressurser + sosiale utfordringer: samarbeid på tvers av industri, gründermiljø, sosiale entreprenører, kommune, lokale aktører og lokalbefolkningen

Grønn industriutvikling: Innovasjonssenter/teknologiarena, møteplass for etablerte industriaktører og gründere, kobling mellom industri og lokalsamfunnets behov. Framtidens arbeids- og bosted og fremtidsorientert industriutvikling som skaper optimisme, identitet og stolthet for stedet.

Det multi-funksjonelle industriområdet: etablere andre funksjoner enn industri på området som tiltrekker flere innbyggergrupper. Andre typer næring? Kulturformål? Skatepark? Utendørs basseng med overskuddsvarme fra Solør bioenergi. Mekkeverksted som fritidsaktivitet i samarbeid med industri - f.eks. mекke på bil/ rånemiljøet

Utforming gang-sykkelvei / Industrivegen: gjøre det lettere å bevege seg gjennom for utenforstående, etablere mer fotgjenger- og sykkelvennlig ferdsel. Integrere industri i byrommet - industriområdet utgjør en stor andel av Kirkenærs areal, bli mer bevisst på at dette også er et sted i Kirkenær.

minimum

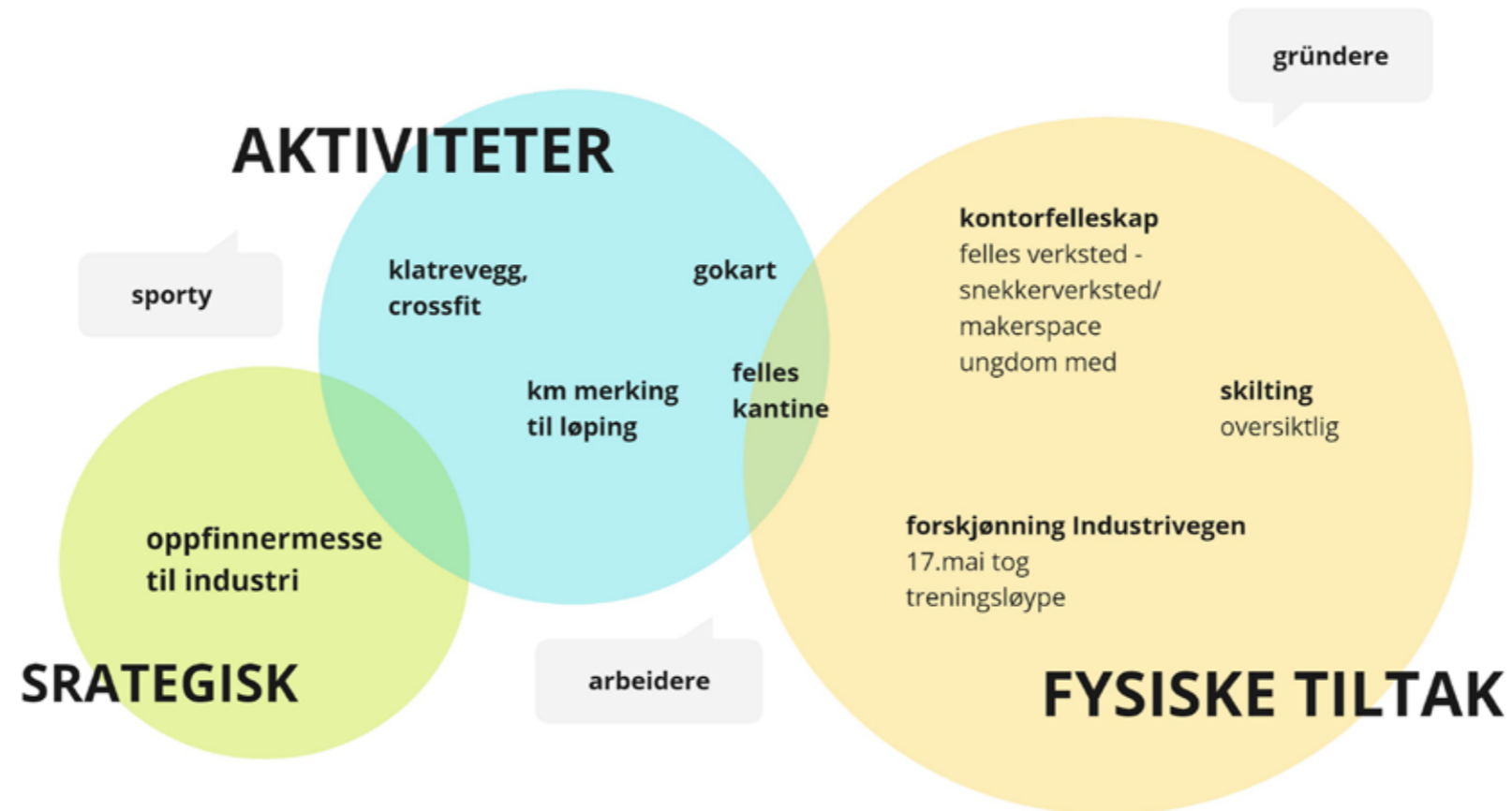

ref. "Vega skateklubb"

Industriløypa I oppsummering folkemøte 2

midlertidig

permanent

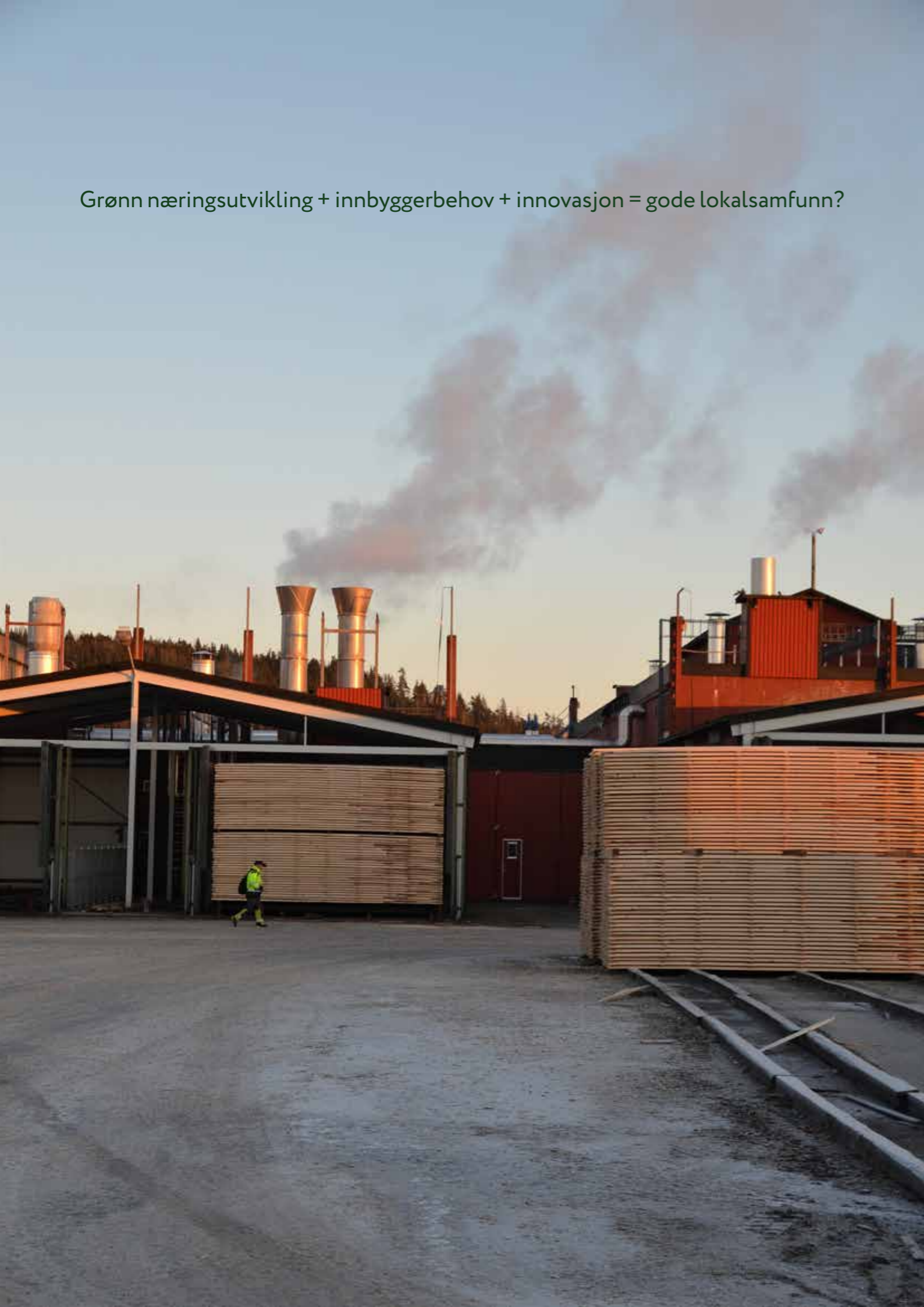

identitet, dugnadsånd, grønn industriutvikling, sosial felleskap

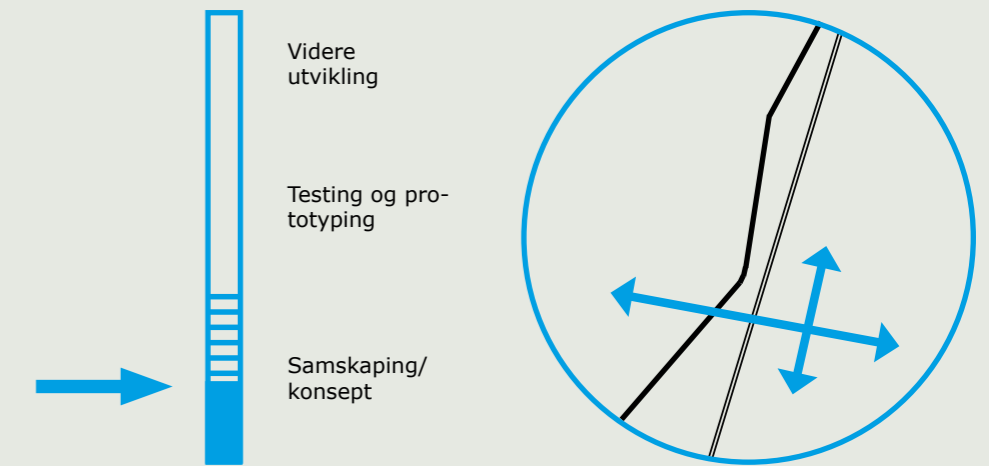
Hvilke ressurser har vi? Hva slags støtte trenger vi?

Grønn næringsutvikling + innbyggerbehov + innovasjon = gode lokalsamfunn?

Industriløypa

Kirkenær har et levende og attraktivt industriområde med et godt omdømme. Bedriftene trenger ansatte som kan bidra til å skape og produsere og et innovativt samarbeid for å bygge framtidens bærekraftige infrastruktur og kompetanse.

Industriområdet er svært, men lite synlig for dem som beveger seg i Kirkenær, og til tross for sin dominerende utbredelse i areal, oppfattes aktivitetene, bedriftene og arbeidstakerne som i en egen verden. Konseptet dreier seg om å i større grad integrere industri-området i Kirkenær sentrum, både **fysisk** knytte sammen sentrum, industri, Gruetunet og boligområder, og **mentalt** - forsterke identiteten av Kirkenær som et industrisentrum. En sterk identitet kan redusere den opplevde avstanden og øke synlighet av verdiskaping og arbeidsplasser, bedre rekruttering til industribedriftene, og gi lokalbefolkningen en arena som styrker det sosiale samholdet.

'Industriløypa' kan testes og videreutvikles på tre nivåer:

I **Utforming av Industriveien (gang- og sykkelveg)**

- Gjøre det lettere å bevege seg gjennom området for utenforstående
- Etablere mer fotgjenger- og sykkelvennlig ferdsel
- Begynne å integrere industriaktiviten med resten av bygda

II **Det multi-funksjonelle industriområdet**

- Etablere flere og andre funksjoner enn industri på området
- Tiltrekker seg flere innbyggergrupper og aktivitet på flere tider av døgnet/uka (f.eks andre typer næring, kulturformål, idrettsformål og fritidsaktiviteter)

III **Strategisk samarbeid på tvers av aktører**

- Teste dialogverktøyet for grønne etableringer
- Utvikle/ etablere samarbeids- og finansieringsmodeller på tvers av industri, gründermiljø, kommune, sosiale entreprenører, lokale aktører og lokalbefolkningen

Utforming av Industriveien

Bredere overgang, eget gangfelt for myke trafikanter

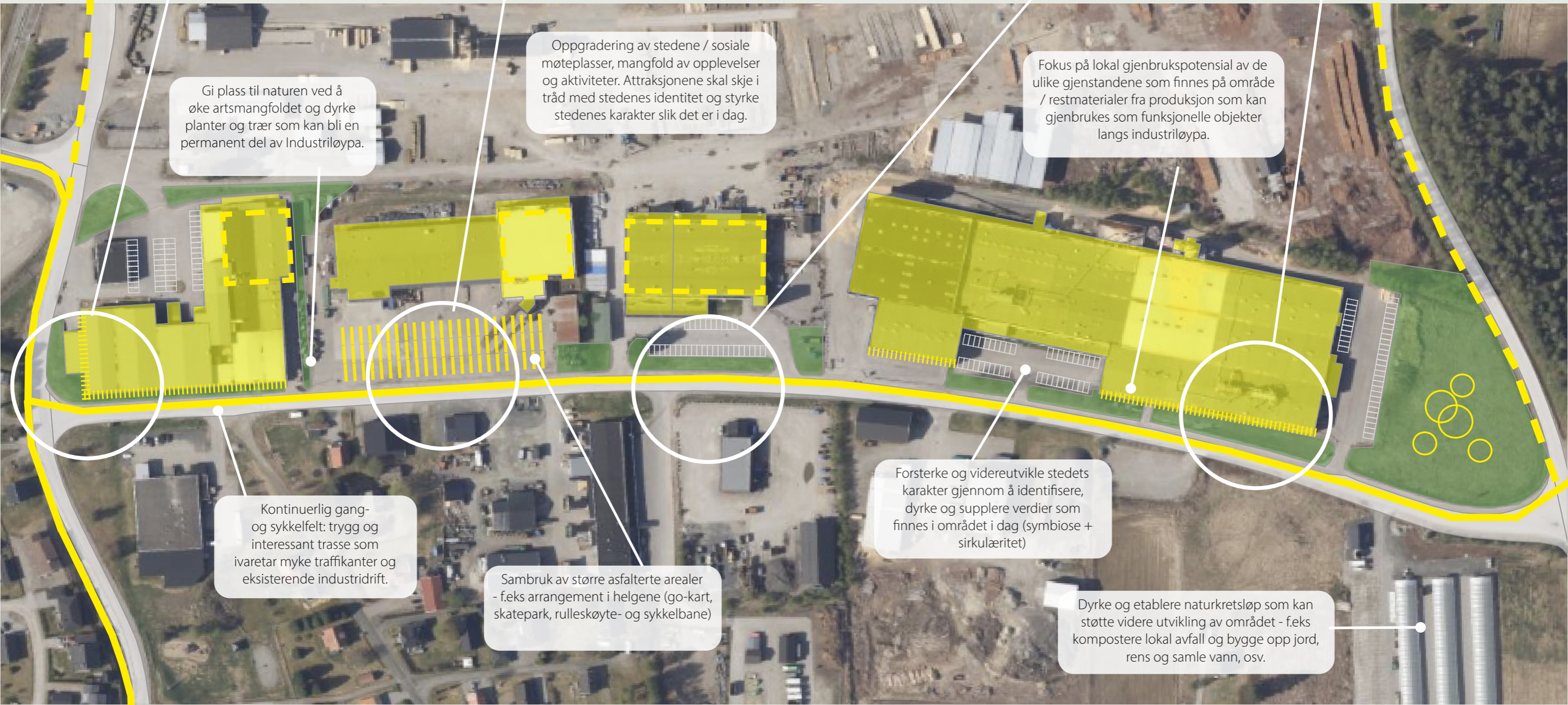
Industritorget - uteverksted -for eks. gokart eller andre aktiviteter i helgene-utemøblering

forskjøning langs gata/ vegetasjon, (selvbygde) benker ++

fasader med gatekunst / ulike farger / mønster

Gi plass til naturen ved å øke artsmangfoldet og dyrke planter og trær som kan bli en permanent del av Industriløypa.

Oppgradering av stedene / sosiale møteplasser, mangfold av opplevelser og aktiviteter. Attraksjonene skal skje i tråd med stedenes identitet og styrke stedenes karakter slik det er i dag.

Fokus på lokal gjenbrukspotensial av de ulike gjenstandene som finnes på område / restmaterialer fra produksjon som kan gjenbrukes som funksjonelle objekter langs industriløypa.

Kontinuerlig gang- og sykkelsti: trygg og interessant trase som ivaretar myke trafikanter og eksisterende industridrift.

Sambruk av større asfalterte arealer - f.eks arrangement i helgene (go-kart, skatepark, rulleskøyte- og sykkelbane)

Forsterke og videreutvikle stedets karakter gjennom å identifisere, dyrke og supplere verdier som finnes i området i dag (symbiose + sirkularitet)

Dyrke og etablere naturkretsløp som kan støtte videre utvikling av området - f.eks kompostere lokal avfall og bygge opp jord, rens og samle vann, osv.

Det multi-funksjonelle industriområdet

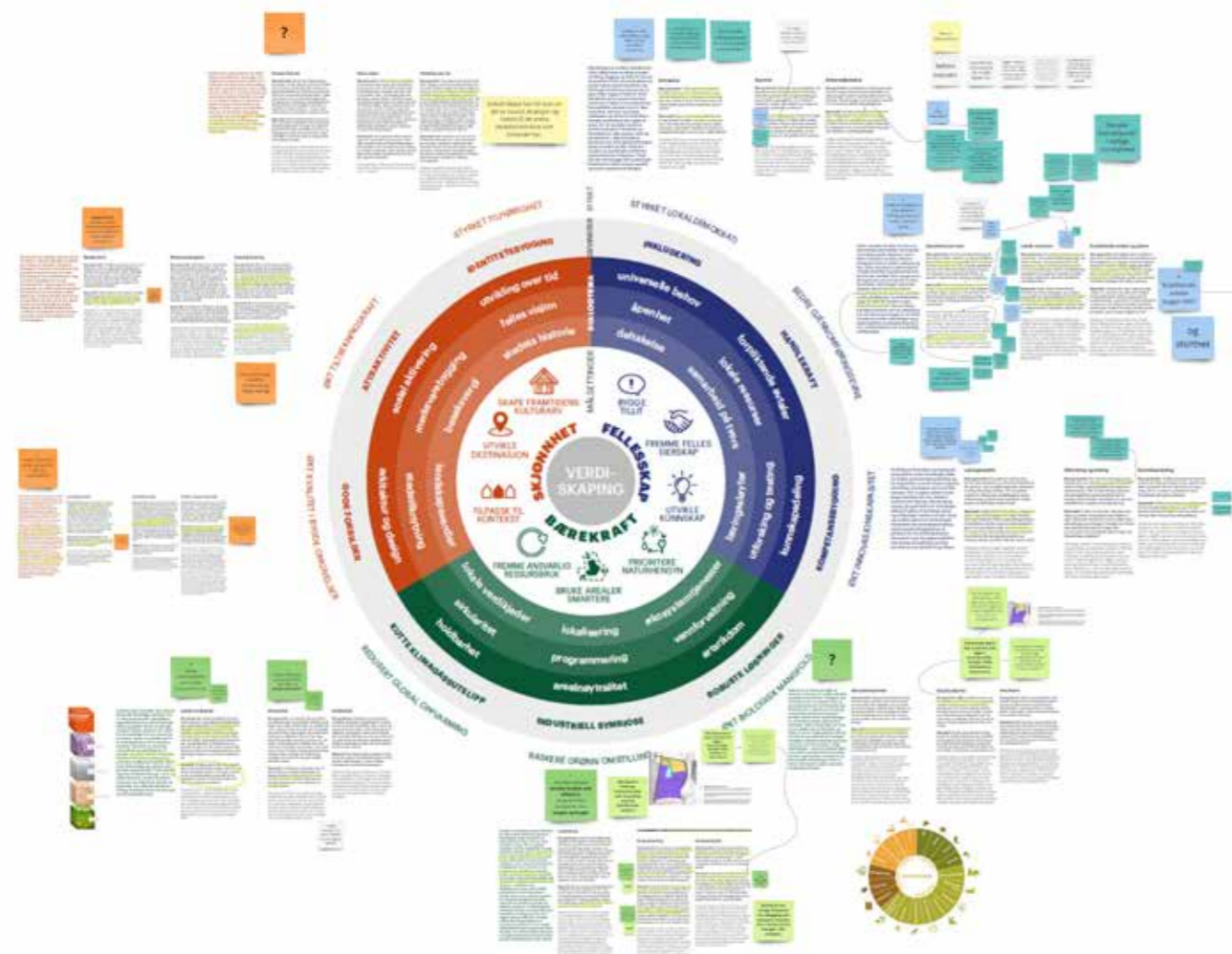
Strategisk samarbeid på tvers av aktører

Kirkenær har en ambisjon om å bli et forbilde for innovativ, bærekraftig og helhetlig sentrumsutvikling gjennom vellykket samspill mellom fremtidsrettet næringsliv og lokalsamfunn. Samskaping mellom industri, kommune og lokalsamfunnet er viktig for omstillingsprosessen. Grue kommune har ønsket å være først ut med å teste det nye dialogverktøyet utviklet av DogA i forbindelse med Grønt industriløft.

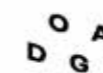
Selv om dialogverktøyet er hovedsakelig rettet mot etablering av nye industriområder, så ser vi potensiale i å bruke det i helhetlige dialogprosesser om stedsutvikling med eksisterende industriaktører. Etablering av en felles dialogplattform kan bidra til å utvikle samarbeids- og finansieringsmodeller på tvers av industri, gründermiljø, kommune, sosiale entreprenører, lokale aktører og lokalbefolkningen. samt for å aktivt engasjere andre aktørene som vanligvis savnes fra lokale utviklingsprosesser (f.eks større statlige aktører som Statens Vegvesen).

GNIST

Dialogverktøyet ble presentert til Grue kommune og innovasjonsteamet ved Hilde Bøkestad fra DOGA i midtveisseminaret. Innovasjonsteamet og arbeidsgruppa testet verktøyet og arrangerte et videre arbeidsmøte med DOGA i Kirkenær for å vurdere muligheten for Kirkenær til å bli den første å pilotere og teste dialogverktøyet med utgangspunktet i 'Industriløypa'-konseptet. Pga. tidsrammen var det ikke mulig å mobilisere og involvere industriaktører i løpet av GNIST prosjektet, men arbeidsmøte om dialogverktøyet med aktuelle indstriaktører og andre aktørgrupper forventes å settes i gang høsten 2024.

Dialogverktøy for grønne industrietableringer

Versjon for uttesting

Om verktøyet:

Formålet med dialogverktøyet er å inspirere aktører med ulike interesser til å finne ut om og hvordan de kan samarbeide om grønne industrietableringer, og hvorfor de bør gjøre det. Målgruppen er først og fremst industriaktører som ønsker å etablere seg, og kommuner og regioner som ønsker å være vertskap for dem, men også sivilsamfunn og andre involverte. Ved å komme i gang med strukturerte samtaler tidlig i prosessen kan aktørene raskere avklare ambisjoner og ståsteder, etablere et felles fundament for videre arbeid og sette mer konkrete mål som kan bidra til innovasjon og handling som bringer oss nærmere en bærekraftig framtid.

Dialogverktøyet er ment å hjelpe aktørene til å drøfte temaer, dilemmaer, problemstillinger og muligheter for å oppnå felles forståelse, tydeligere forankring og gjensidig forpliktelse. Det å tenke mer helhetlig kan skape grunnlag for et felles språk og felles målsettinger, noe som i sin tur bygger tillit og reduserer konflikt. Det kan gi raskere realisering, fremme økt attraktivitet i og rundt en industrietablering, styrke både lokale demokratiske rettigheter og industriens omdømme og konkurransekraft lokalt og internasjonalt.

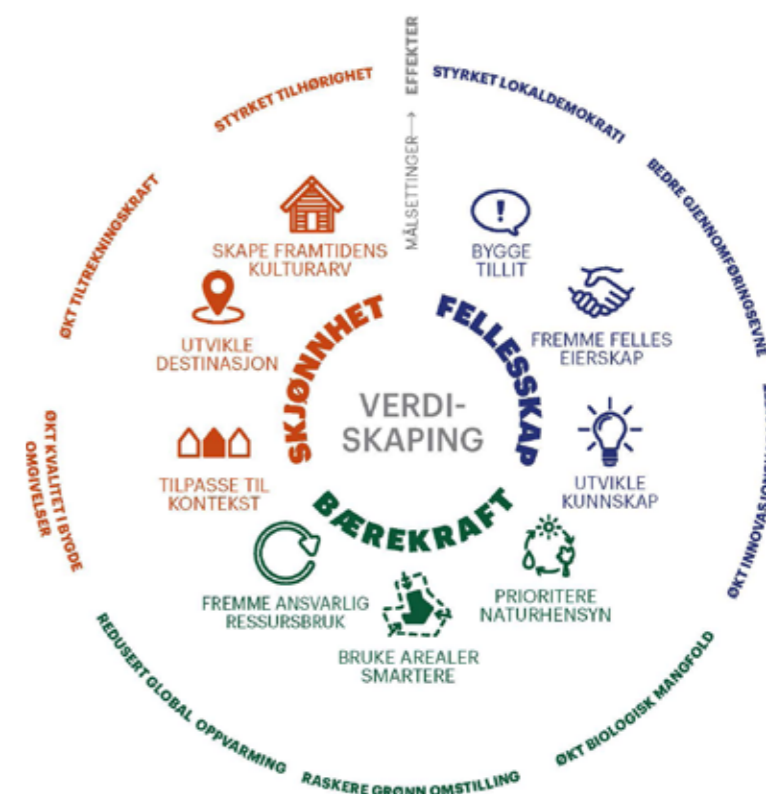
(til høyre)

Dialogmodell med tre kjerneverdier (fellesskap, bærekraft og skjønnhet) og ni målsetninger.

Kilde: Dialogverktøy for grønne industrietableringer (DOGA, 2024)

(til venstre)

Første testing av dialogverktøyet med Kirkenær som pilot - innovasjonsteam og arbeidsgruppe i kommune

5 Mellom elva og skogen

MULIGHETSROM

Fra minimumsløsning til framtidsløsning.

'Testarena Grue' for bærekraftig utvikling i distriktet, naturressurser + sosiale utfordringer + grønn industri: samarbeid på tvers av gründermiljø, sosiale entreprenører, kommune, lokale aktører og lokalbefolkningen

Nytenking lokale ressurser (reiseliv + industri): bio-regionalt perspektiv
- fokus på lokal foredling av lokale ressurser, sirkulære ...løsninger og selvforsyning, tilgang til lokal & økologisk mat, lokale verdikjeder for byggematerialer osv.

'Perler på en snor': rekreasjon + lokal næringsutvikling, lokalt og regionalt reiseliv, nettverk av fremtidsorienterte reiselivsaktører med fokus på merverdi til lokalsamfunn og å bygge opp natur.

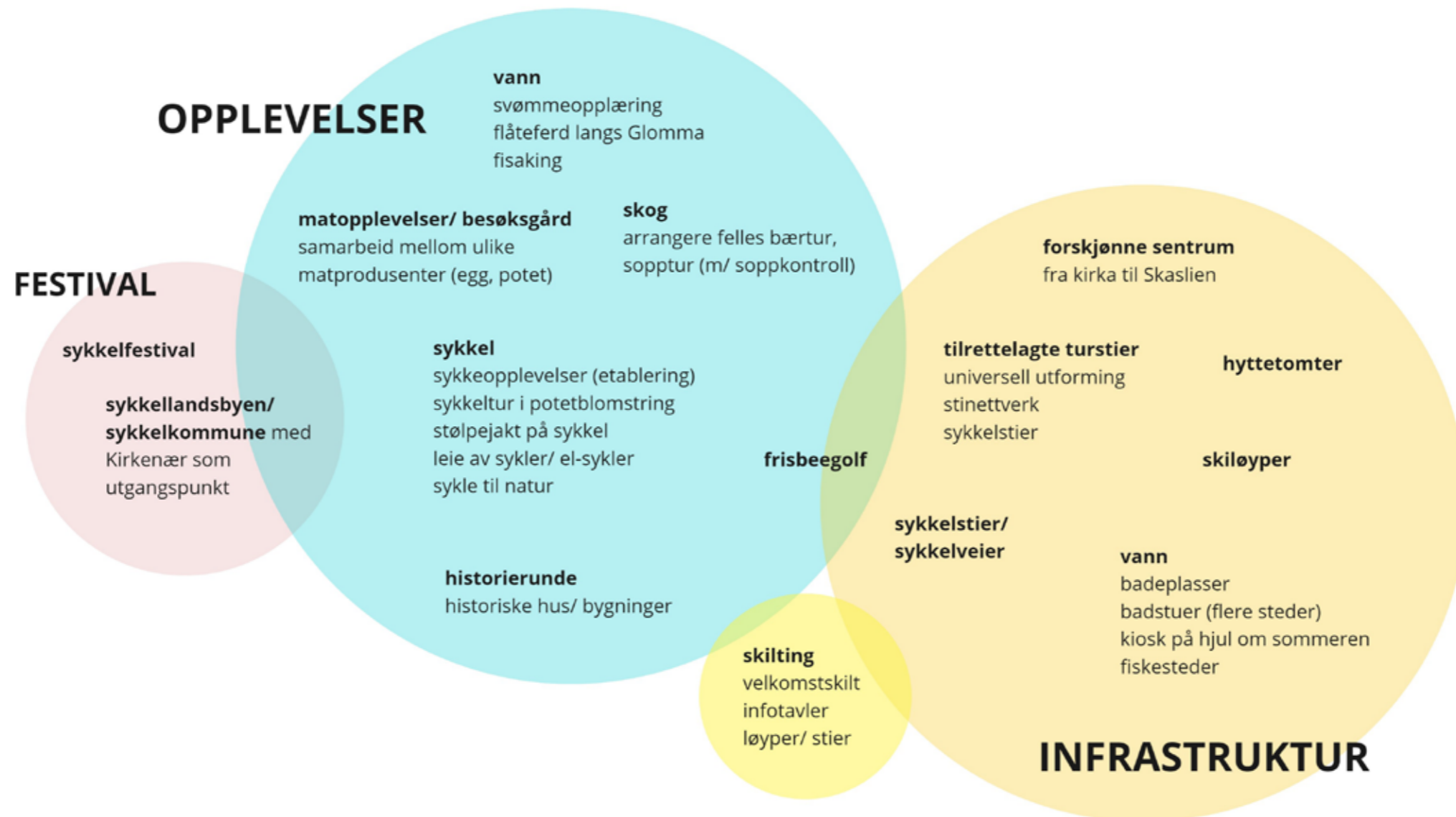
Nærhet til natur: rekreasjon lokalbefolkning
- fokus på å løse trafikutfordringer for å sikre trygg tilgang til naturopplevelser, samt forbedre eksisterende og etablere ny infrastruktur f.eks sykkelveier, el-bil lading, korte nærturer til jogging, luftenhund, fiske osv.

Mellom elva og skogen I oppsummering folkemøte 2

midlertidig

permanent

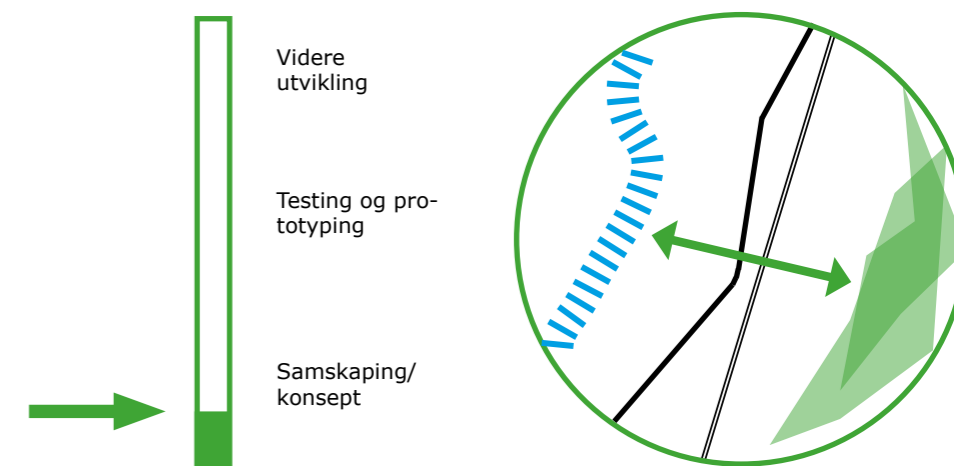
identitet, dugnadsånd

Hvilke ressurser har vi? Hva slags støtte trenger vi?

Mellom elva og skogen

Kirkenær er omringet av skogs- og landbruksområder, samt naturområder som brukes til rekreasjon. Behov for utvikling av bebygde områder, f.eks. til industri og boligbygging i Kirkenær kommer i konflikt med annen bruk.

'Mellom elva og skogen' er det mest omfattende og komplekse konseptet, og løfter samskaping på et bioregionalt nivå hvor forvaltning av felles ressursgrunnlaget diskuteres og både konflikter og synergier er mest synlige. 'Mellom elva og skogen' kan testes og videreutvikles på flere nivåer:

I Tilgang til natur

- Sikre varierte rekreasjonsområder til ulike grupper
- Løse trafikutfordringer for å sikre trygg tilgang til naturopplevelser
- Forbedre eksisterende og etablere ny infrastruktur f.eks sykkelveier, stier/ nærturer

II Samarbeidende nettverk av reiselivsaktører

- Styrke lokal og regional næringsutvikling innen reiseliv
- Etablere et nettverk av fremtidsorienterte reiselivsaktører med fokus på merverdi til lokalsamfunn og natur

III Nytenking lokale ressurser

- Fremme bio-regionalt perspektiv som kobler bl.a. reiseliv, landbruk og grønn industriutvikling
- Fokus på lokal foredling av naturressurser, sirkulære løsninger og selvforsyning, tilgang til lokal og økologisk mat, lokale verdikjeder for byggematerialer osv.

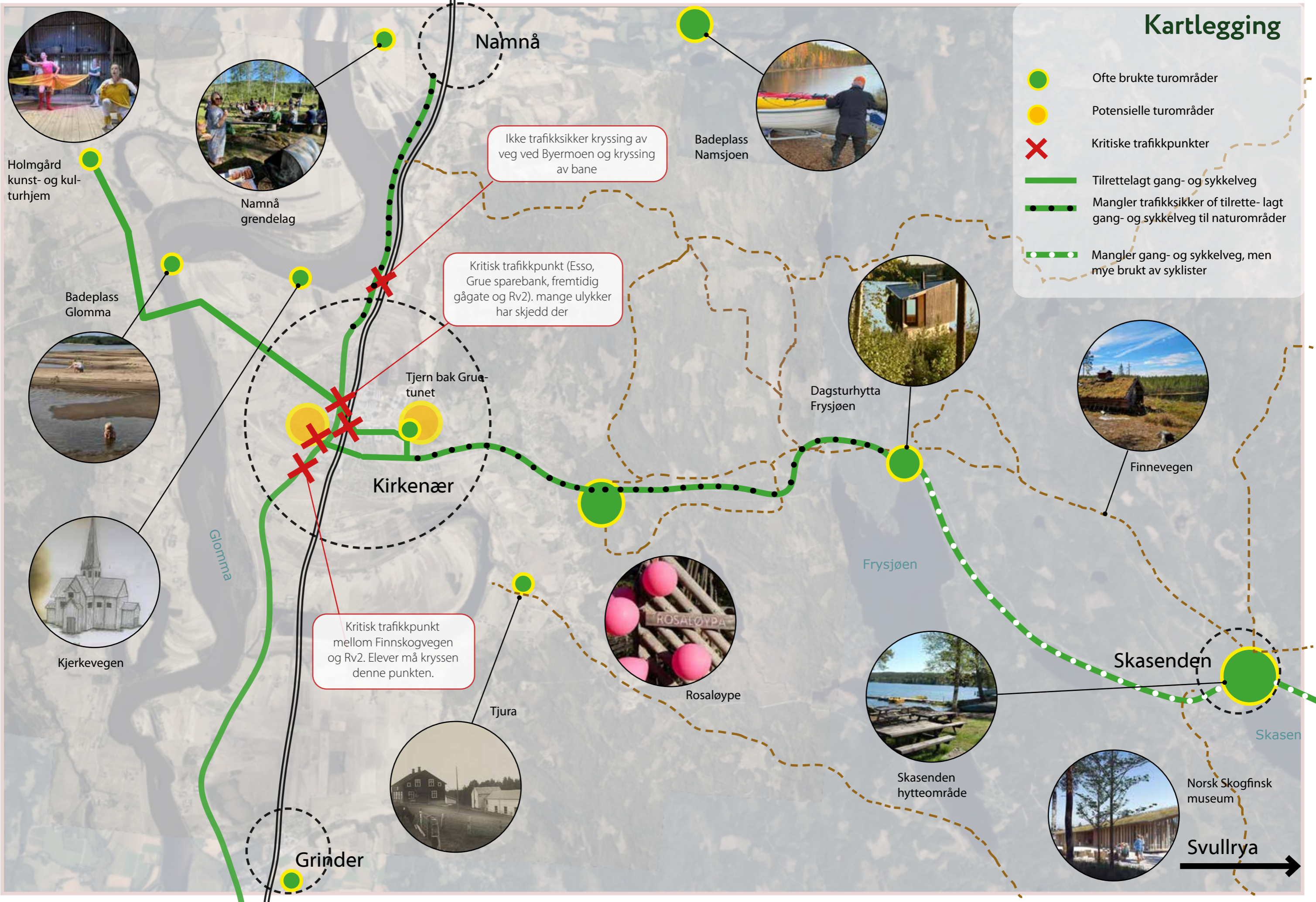
Funn fra GNIST (se kartlegging s.88-89)

(I) Ifølge statistikken fra Innlandet fylkeskommune, ligger Grue nederst for trygt tilgang til nærturterreng og rekreasjonsareal. Derfor har arbeidsgruppa prioritert å identifisere kritiske trafikkpunkter som hindrer mest.

(II) Kartlegging ila. GNIST prosessen av aktører og populære turområder i Grue kan danne grunnlaget for videre arbeid med etablering av et regionalt nettverk av reiselivsaktører.

Kartlegging

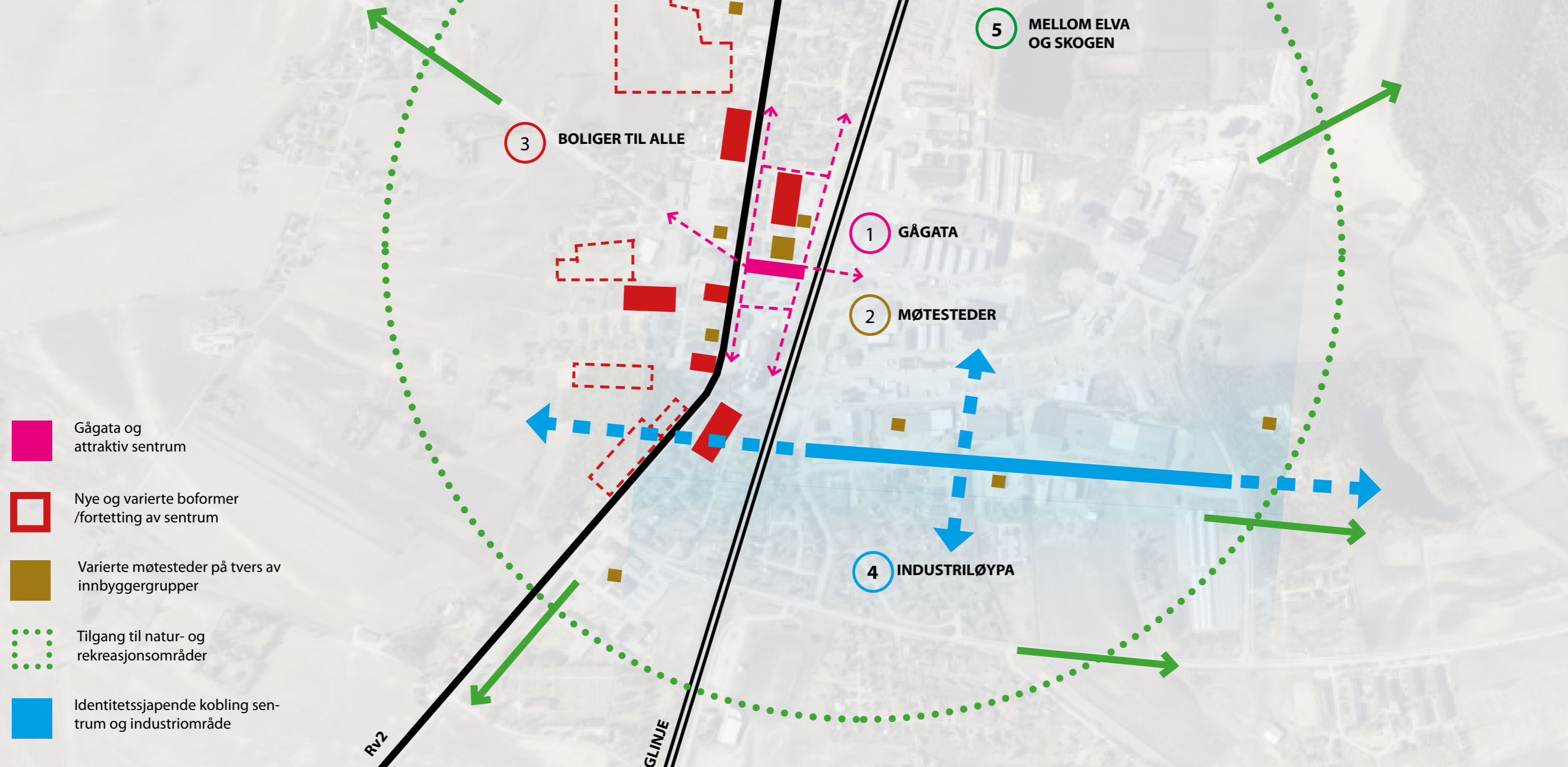
- Ofte brukte turområder
- Potensielle turområder
- Kritiske trafikkpunkter
- Tilrettelagt gang- og sykkelveg
- Mangler trafiksikker of tilrette- lagt gang- og sykkelveg til naturområder
- Mangler gang- og sykkelveg, men mye brukt av syklister

Testarena Kirkenær

Testarena Kirkenær kobler sammen fem konsepter i ulike skalaer, aktørkonstellasjoner og kompleksitet. Disse konseptene bygger på samskappingsprosessen og til sammen danner utgangspunkt for helhetlig sentrumsutvikling.

Konseptene åpner for synergier både fysisk i bystrukturen og organisatorisk i innovative samarbeids- og gjennomføringsmodeller på tvers av ulike aktører.

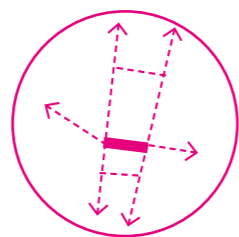

4 Veien videre

Konseptene varierer i kompleksitet og potensial for langvarig endring, det trengs flere involverte aktører og koordinering på regionalt og nasjonalt nivå.

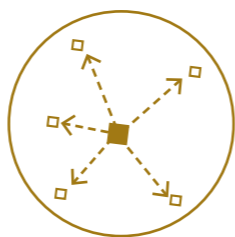
En vever bygger bro mellom de ulike siloene og sektorene i samfunnet. Kobler sammen mennesker, ideer, prosjekter og organisasjoner som tidligere ikke var koblet sammen.

Veien videre

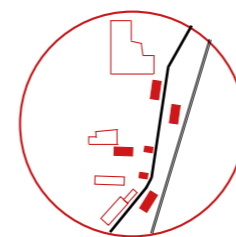
Gnist

Grue kommunen har initiert deltakelsen i Gnist-prosjektet for å teste samskaping og utløse en samlet innsats for sentrumsutvikling i Kirkenær. Gnist rapporten er en del av verktøykasse til kommunen.

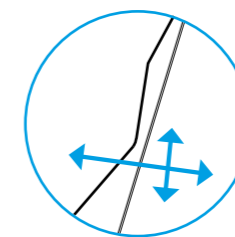
Gågata

Konseptutvikling og testing av Gågata i form av gatefest og ulike kjøremønstre.

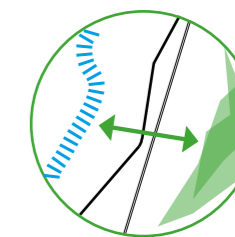
'Møtesteder'

Åpent hus/ pop-up kontor testet av kommunen i begrenset omfang, funksjonalitet og involverte grupper.

Boliger for alle

Tidligfase kartlegging av behov og aktuelle utbyggerinteresser i Folkemøte 2.

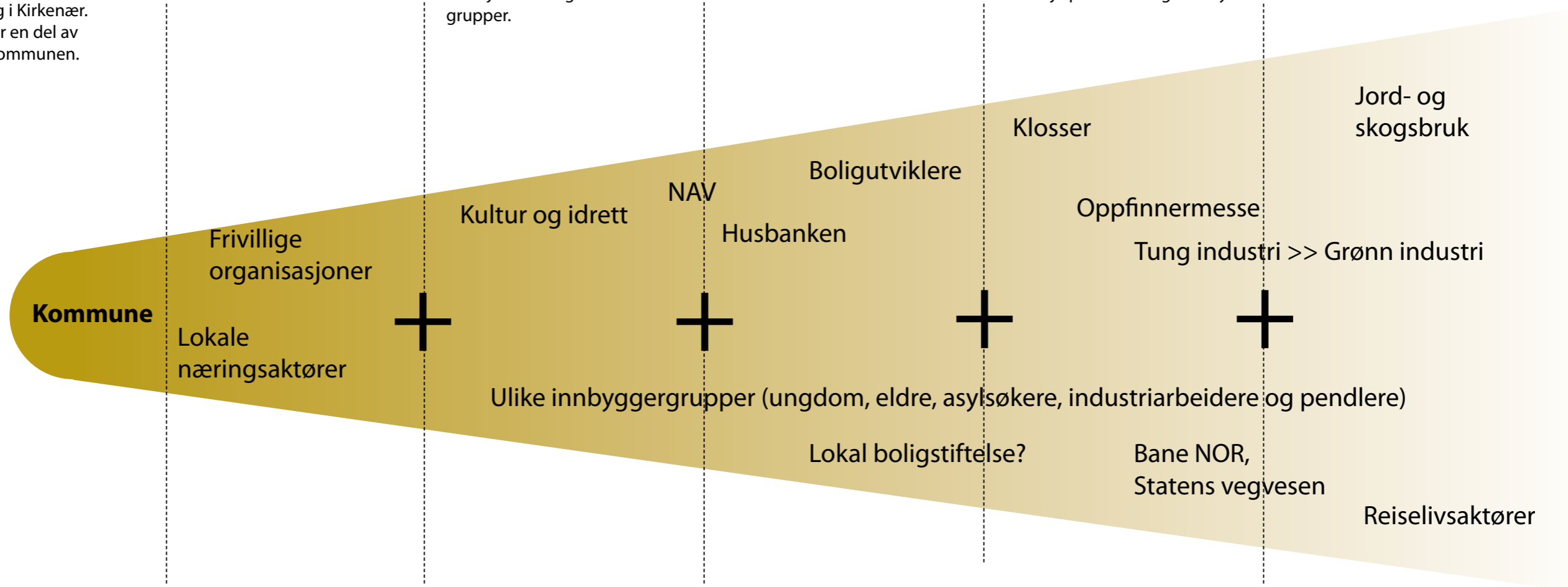

Industrieløypa

Konseptualisering av et multifunksjonell industriområde, forslag fysiske tiltak, samarbeid med hjelp av et dialogverktøy.

Mellom elva og skogen

Kartlegging av trafikkutfordringer, turområder og reiselivsaktører.

Samskaping

Samskaping er en muskel som skal trenes. Vi anbefaler at det organiseres og etableres et årlig samskappingsforum for å følge opp etablerte konsepter og skape nye. Første realiseres i høsten 2024 med presentasjon av resultatene av Gnist prosjektet og forankring av veverollen + støtteplattformen.

Fysiske strukturer

Videreføre erfaring fra testing i Gågata og pop-up aktiviteter for å etablere mer permanente løsninger i en helhetlig sentrumsutvikling. Identifisere flere fysiske tiltak som kan bidra til økt attraktivitet og urbane kvaliteter i sentrum.

Driftsmodeller

Utvikle driftsmodeller for varierte møteplasser på tvers av aktører og generasjoner. f.eks kontorfelleskap, ungdomsklubb, bygdasinkubator, gründerarena i samarbeid med regional industri, skaperverksted.

Boligutvikling

Etablere nye modeller for boligutvikling i distriktet, f.eks privat-offentlig samarbeid, 'ideelle' utbyggere, tilrettelegge for selv-bygging. Inkluderende design prosesser i tidlig fase..

Strategisk samarbeid

Teste dialogverktøyet for grønne etableringer i samarbeid med DOGA. Utvikle/ etablere samarbeids- og finansieringsmodeller på tvers av industri, gründermiljø, kommune, sosiale entreprenører, lokale aktører og lokalbefolkningen.

Bioregional utvikling

Fremme bio-regionalt perspektiv som kobler bl.a. reiseliv, landbruk og grønn industriutvikling. Fokus på lokal foredling av naturressurser, sirkulære løsninger og selvforsyning, tilgang til lokal og økologisk mat, lokale verdikjeder for byggematerialer osv.

'Testarena Grue' for bærekraftig utvikling i distriktet, naturressurser + sosiale utfordringer + grønn industri: samarbeid på tvers av gründermiljø, sosiale entreprenører, kommune, lokale aktører og lokalbefolkningen

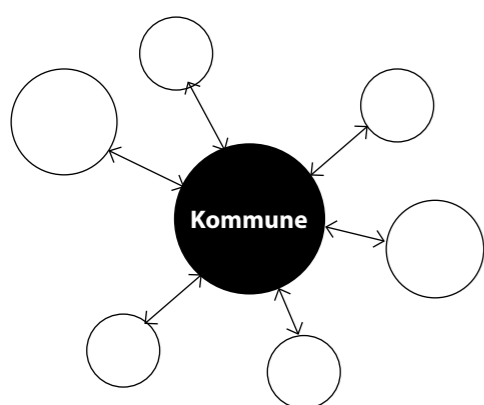
En ny veverrolle

Flere sier at det er ressursene i lokalbefolkningen og stedet de bor som er nøkkelen til en sosial bærekraftig framtid hvor alle trives. Vi tror at ved å involvere flere i utviklingen av bygda og kommunen, basert på de involvertes egen lidenskap og levde erfaringer, kan vi bygge et sted hvor alle trives og hvor naturen og økonomiske modeller genererer fellesgoder til alles gevinst.

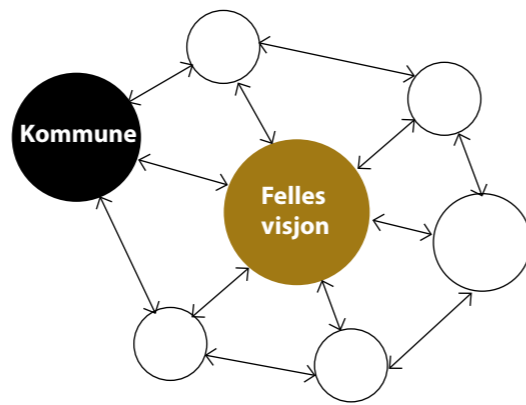
Aktørene utfordres til å finne løsninger på tvers av individuelle interesseområder (*transaksjonell partnerskap*, se digram under) og jobbe mot en felles visjon med stor samfunnsverdi (*transformativ kollektiveffekt*). Konfliktozoner avdekkes og gir grunnlag for en felles problemforståelse på tvers av aktører og interesser. I konseptfasen ble ideer med størst synergieffekter og samarbeidspotensial prioritert for videreutvikling, slik at størst mulig andel av innbyggere får eierskap til prosjektet.

Gjennom GNIST-prosessen har vi forsøkt og skape en felles platform på tvers av de involverte aktørene, som kan bidra til å mobilisere drivkraft og felles handling.

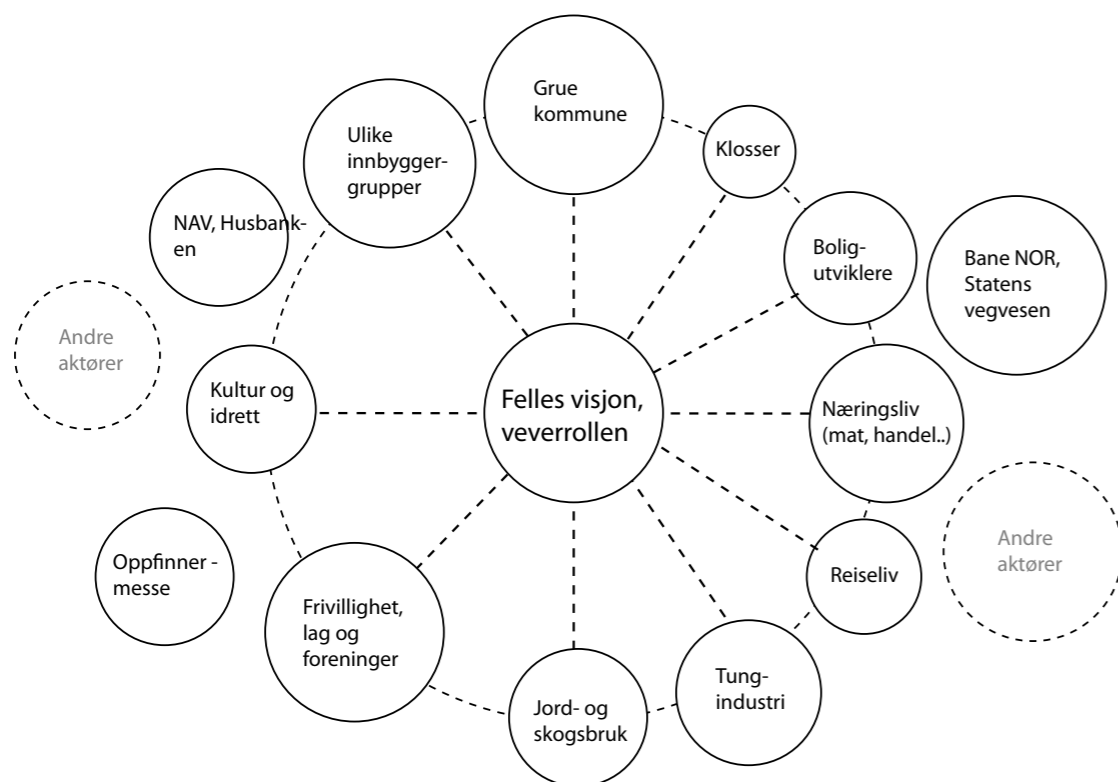
Dersom vi ønsker reell påvirkningskraft, må vi i prosessene fremover involvere store nærings- og industriaktører med kompetanse og statlige myndigheter med reell beslutnings mandat fra starten av.

FRA: transaksjonell partnerskap (1:1)

TIL: transformativ kollektiveffekt/ nettverk

Transformativ kollektiveffekt i Grue

En vever – the missing link?

En ny type stilling - *veverrollen* - vurderes som nøkkelen til å koble ulike ressurser sammen og guide dem mot en felles visjon for Kirkenær om omegn. Det er en økende forståelse for rollen av et menneske med ansvar for koblinger mellom folk og prosjektene de driver med, samtidig som disse hjelpes mot et felles visjon og langvarige endringer. Stillingen blir fraskilt fra vanlig kommunal linjestruktur slik at *veveren* står fritt til å finne seg fram til det som trengs av kontakter og samtaler.

Arbeidsoppgaver

- Utføre interessent-kartlegging, samt å bygge og opprettholde relasjoner innenfor og mellom sivilsamfunnet, offentlig og privat sektor – på både individ- og institusjonsnivå.
- Utvikle og lede arrangementer etter metoder for systemendring og transformativ innovasjonsprinsipper.
- Identifisere trender, spirende innovasjoner og muligheter for samfunnsbygging.
- Delta på nasjonale og internasjonale veving- og systemendrings-arenaer og dele innsikter med Kirkenær/Grue-nettverket.
- Jobbe sammen med samskapings- og innovasjonsteamene i kommunen for å dyrke strategier for samkjøring og dokumentasjon av samfunnseffekt.

Kvalifikasjoner

Det søkes etter en person som kan vise til god erfaring fra ulike relevante bakgrunner som har tillatt dem å nå et nivå hvor det kan demonstreres selvtillit og trygghet med kompleksitet, en usikker framtid og ambisjon for felles framtid hvor alle trives i balanse med natur, økonomi, samfunn og optimisme for fremtiden. Relevant etterutdanning kan for eksempel være: Systemendring, sosialt arbeid med interesse for samfunnsinnovasjon, relasjonell velferd. Søkere må beherske norsk skriftlig og muntlig tilfredsstillende. Gyldig politiattest.

Personlige egenskaper

- Lidenskapelig opptatt av å skape endring på et likeverdig, bærekraftig og samfunnsrettet nivå.
- Liker å arbeide høyt selvstendig, samtidig som du er sosial og glad i de mange mennesker du skal finne fram til og bli kjent med.
- Ypperlige kommunikasjonsevner som fremmer tillit. Mulighet til å lytte, koble og støtte ut fra det unike du finner under hver ny samtale.
- Kreativitet og autentisk instinkt i hvordan folk, sted og prosjekter kan kobles sammen i fellesskap og lage varig positiv endring.
- Komfortabel med fleksibilitet og arbeid med komplekse oppgaver.

Støtteplattform I innovative samarbeidsmodeller

Nøkkelen til utvikling og gjennomføringspotensiale for den framtidige utviklingen av Kirkenær sentrum ligger i å samskape.

Videreutvikling av konseptene lansert gjennom GNIST-prosessen kan utløse behov for etablering av en felles støtteplattform på kommunalt nivå, der veverrollen spiller en vesentlig rolle.

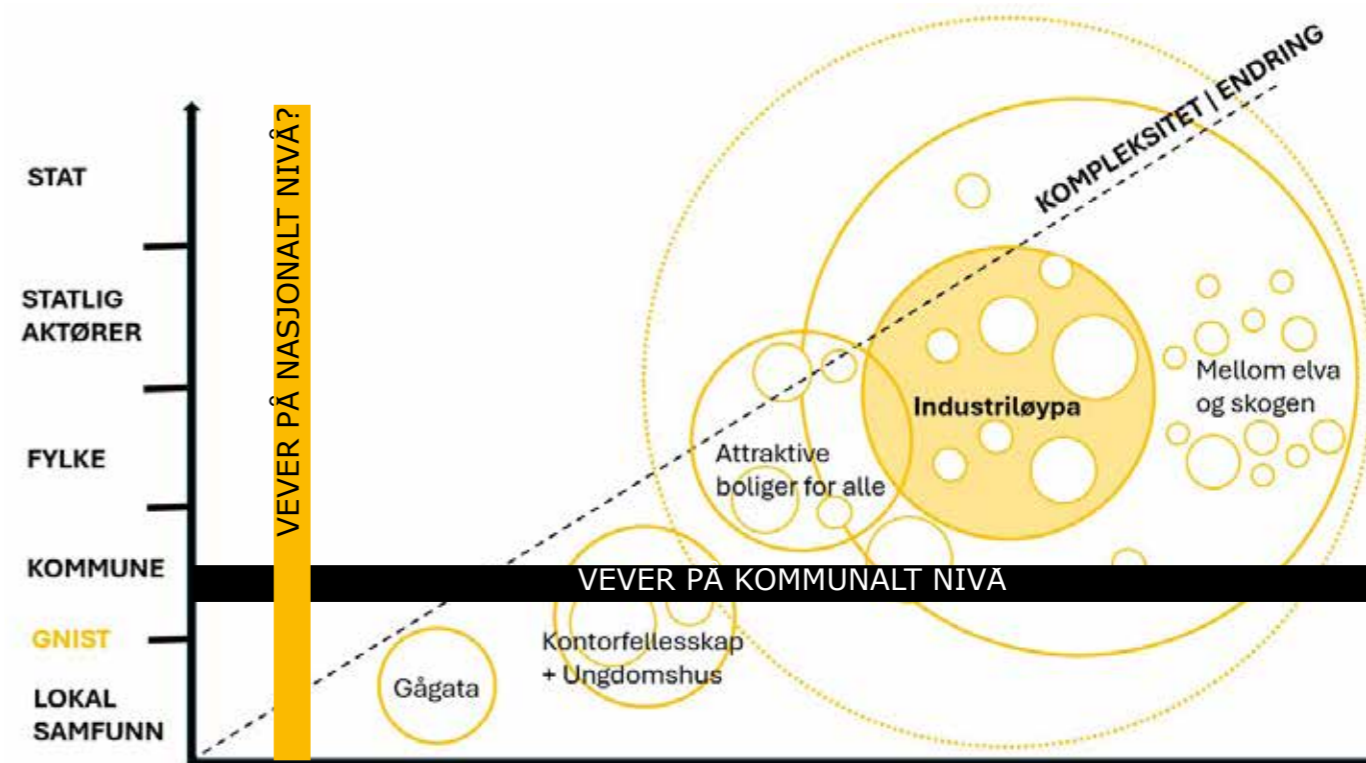
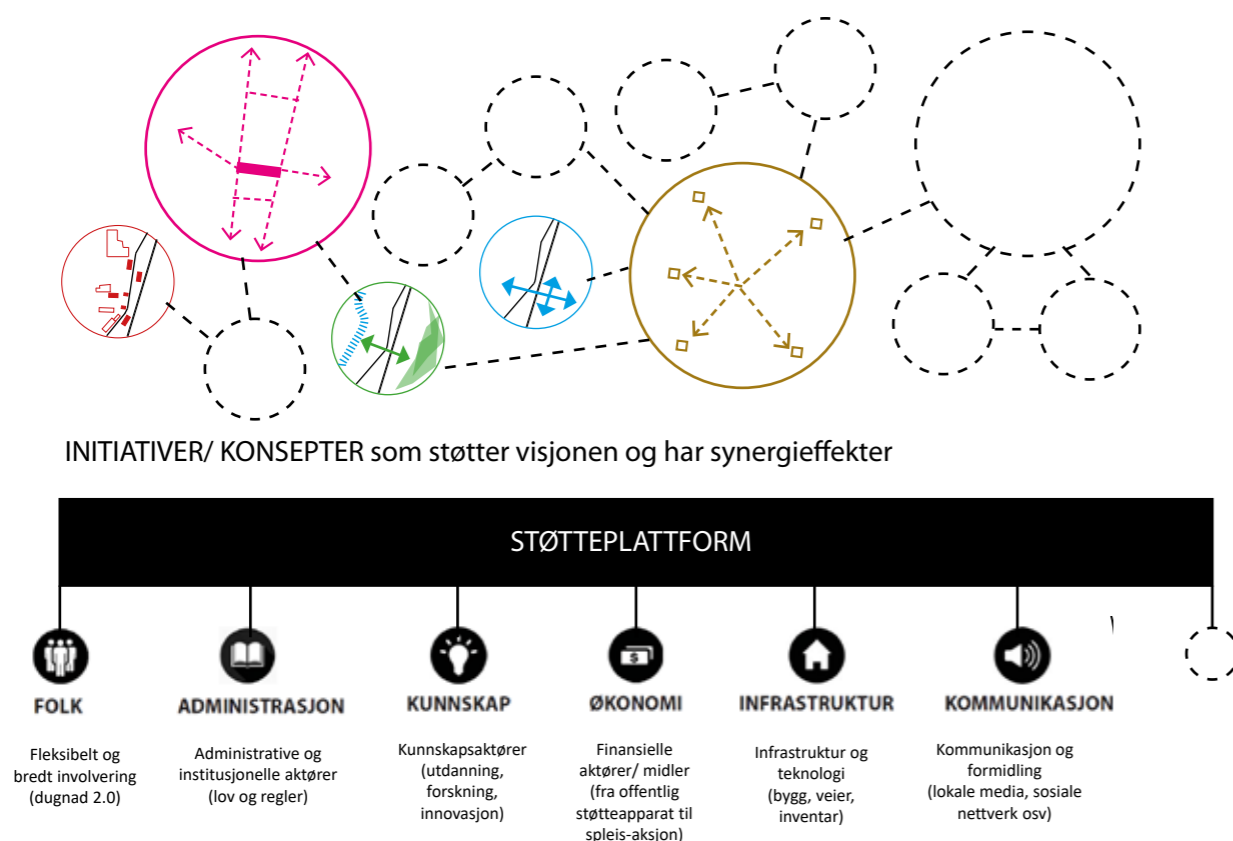
En vever koordinerer støtteplattformen og kobler aktørene på tvers, definerer felles mål og planer for aktiviteter, samt regulerer forpliktende samarbeid, ansvar, styring og finansieringsmuligheter for gjennomføring.

Støtteplattformen skal tilrettelegge for et deltakende samfunn i Grue, og kan sørge for at flere lokale initiativer også adresseres og settes til liv i etableringsfase og mot realisering.

En støtteplattform skal bidra til å utløse ressurser i folk, skape ny utviklingskraft og dyrke frem samfunnsinnovasjon!

Vi står overfor mange komplekse problemer som ikke lar seg løse så lett, og det er et misforhold mellom kompleksiteten i utfordringene og måten vi som samfunn forsøker å løse dem på. Utfordringene vedvarer fordi de overskrider de institusjonelle og standardiserte prosedyrene som ikke kan løses med isolerte tilnærminger eller reformer innenfor eksisterende siloer eller sektorer. Ved at kommunen etablerer et nettverk for å oppnå transformasjon, får man varige endringer som er forankret i et nedenfra og opp-samfunnsperspektiv. Dette er ikke løsningen i seg selv, men vil ideelt både ta for seg orkestrering og etablering av rammer for brede samarbeid, og gi muligheten til å møte komplekse utfordringer, hvor lokalsamfunnet er med på laget.

For å oppnå reell og langvarig endring trengs veverrollen ikke bare på et horisontalt, kommunalt nivå men også oppover på nasjonalt nivå slik at operasjonalisering lykkes.

**TEAM: PIR2 TRONDHEIM - SARAH PROSSER -
NTNU WOOD ved PASI AALTO - ETYDE**